

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 3 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyúltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Meghívás.

Az aradi szabadelvű párt végrehajtó bizottsága folyó hó 3-án, vasárnap délután 5 órakor a Nagy Lajos féle sörcsarnok helyiségében ülést tart, melyre a bizottság t. tagjait e helyen is meghívom.

Arad, 1895. november 2.

BOROS BENI.
pártelnök.

Az aradi szabadelvűpárt ujjaalakulása

Arad, november 2.

Végre megtört a varázs, mely Arad város polgárságának értelmiség, vagyon és társadalmi állás tekintetében számot tevő nagy többségét hátráltatta abban, hogy erejének tudatára ébredve eltoglalja közügyeink intézésében azt a vezető szerepkört, melyre hivatva s száma- és intelligenciájánál fogva képesítve is van. Ez a varázs pedig a közöny, a nemtörődomség volt, mely lekötve tartotta a polgárság akaraterejét és megakadályozta abban, hogy a város közügyeinek alakulása körül kellőképpen érvényesüljön.

A szabadelvűpárt tegnapi közgyűlésének és a párt ujjaalakulásának lefolyása fényesen beigazolta azt, hogy e párt tagjainak csak akarniuk kell, és oly tömör falanx alakul soraikból, mely biztosítja számukra a humanizmus, a közszabadság, a haza és a város érdekeiért vívott küzdelmeikben a győzelmet.

A zsűfölségig telt közgyűlési teremben megjelent párttagok impozáns tömege lelkes óvációkkal fogadta az elnök előter-

jesztéseit, melyekből — különösen pedig az azokat bekísérő nagy hatású beszédből — tisztába jöhetett a reá váró feladatok iránt. Kitérő helyesléssel fogadták a jelen voltak ama kijelentéseket, hogy a szabadelvű pártnak, mely a legszentebb ideálok megvalósítására sorakozik, meggyőződése és elveiért csak a meggyőződés és elvek hatalmával kell, szabad harcolnia. Az a hazafias szellem, az a lelkes önbizalom, mely a szabadelvű párt egybegyűlt tagjait mindvégig magasztosult hangulatban tartotta, s melynek hatása alatt széteszlott, biztosít bennünket arról, hogy az aradi polgárság nagy többsége törhetlen bátorság és kitartással fog mindig s mindenütt az alkotmányos rend és békés fejlődés védelmére sorakozni, bárholnan jöjjön is a kísérlet annak felforgatására.

A nagy érdekű és városunk közéletében határt jelző mozgalom lefolyásáról következőkben adjuk részletes és kimerítő tudósításunkat.

A közgyűlés.

Régen nem gyűltek egybe oly szép számban az aradi szabadelvű választó polgárok, mint a péntekre összehívott közgyűlésen.

A Krispin-terem délelőtt tizenegy órakor zsűfölségig megtelt választókkal, kikben a polgárság színe java, s minden rétege képviselve volt.

A jelen voltak száma meghaladta a háromszázat.

A jelen voltak.

Boros Beni, Vég Aurél, Salacz Gyula, Vársárhelyi Béla, Bohus István br., Tedeschi Viktor, Szathmáry Gyula, Varjassy József, Varjassy Ar-

pád, Szontagh Gyula, Boros Vida, Vizy Ferenc, Eles Armin, Ujlaky József, Pálffy József, Bing Ede, Bing Vilmos, Rónay István, Weidenfeld Lajos, Kristyó János, Bonts Döme, Lendvai Sándor, Tolnai János dr., Mandl Vilmos dr., Vas Gusztáv, Neuman Dániel, Weidenfeld István dr., Virágh Lajos, Krausz József p. ú. igazgató, Federer Ferenc, Polgár János, Hajós Ferenc, Rongonyi Alajos, Gaál Lajos, Böhm Adolf, Lamberger Lajos, Stvertocsky Elek, Feichtinger Miksa, Kádas Kálmán, Révész Mór dr., Szalay Károly, Bittó Károly, Laczay István, Iraszek Lajos, Ramor Lajos, Steinhardt Mór dr., Révész Nándor, Deutsch Bernát, Purmann József, Scheffel János, Aggvölgyi János, Brassóványi József, Kresztics Arzén, Sztojka József, Tóth Sándor, Demkó Géza, Verzár István, Koszka Gusztáv, Fleischer Sándor, Szalay Károly dr., Rosenberg Sándor dr., Rosenberg Károly dr., Parecz Béla, Hermann J. F., Tisch Mór dr., Posgay Lajos dr., Rózer Jakab, Leviczky Béla, Leviczki Tibor, Kanel Jenő, Schwáb Viktor, Pick Ede, Kiliényi János, Schwéger Lajos, Schatzberg Győző, Hoffbauer Lajos, Kohlbauer Ferenc, Szathmáry István, Kis Arnold, Vaugyel István, Telmányi Emil, Szilárd Győző, Kövesdi Ignác, Szél Ernő, Krausz József felügyelő, Andrányi Károly, Beck Adolf, Sándor Ede, Salgó Pál, Vagács Agoston, Szöllösy István, Világosi János, Kulcsár István, Dániel Kálmán, Kónya Lajos, Róth Lajos, Franke Vilmos, Strobl József, Bedeusz, Károly br., Záray Ödön, Balázs Ferenc, Todl Adolf, Exterde Vilmos br., Fischer Jakab, Jakócs Béla, Hollendonner Ottó, Lejtényi Sándor Vass Géza, Kabát Imre, Tomaastyk János, Hibál Ferenc, Albusztin Antal, Petrovsky Károly, Kisfaludi Károly, Fetter Géza, Bányay Kornél, Gyurcsavetz Emil, Visi Ferenc, Hrabovszky Lajos, Vecsey Jenő, Schauer Lajos, Krisztinkovics József, Öry Aladár, Koszka Mihály, Krausz Jónás, Sugar József, Pálffy István Patkó Lajos, Szathmáry Béla dr., Pálffy Pál, Inkei Emil, Nikodem János, id. Prodanovits Döme, Issekutz Károly dr., Szabó József igazgató, Kohn S. N., Avarffy Ferenc, Schannen Béla, Arányi Béla, Ottenberg Tivadar, Wallfisch Armin, Lengyel Sándor, Kollmann Gyula, Szilágyi Ede dr., Nes-

— Harminczkét éve hiába kériek, hogy hagyj ott azt a füstös kassinót — jegyezte meg lassu hangon az asszony.

— Az mindegy, azért elmondhattatok volna egy szóval az egészet, de ti persze féltek, mert tudjátok, hogy nem szeretem a huszárokat.

— De a Pista nem olyan, mint a többi.
— Mit beszél? A Pista! Hát már te is szerelmes vagy belé! No megállj, Pista, ezt megfizeted!

A kegyelmes asszony érezte, hogy minden szavával olajat önt a tüzre, hát inkább hallgatott.

— Hol az a lány? — szólalt meg újra az öreg.

Az asszony elmosolyodott.
— Azt hiszem, az ebédlöben hallgatódzik. A szomszéd szobából hirtelen éktelen csörmpölés hallatszott. Riza ugrott el az ajtóból és belettközött a pohárszékre.

A kegyelmes ur gyertyával kezében nyitott be a sötét szobába és kipiszkálta az egyik sarokból a szégyenkező leányt.

Riza fülig piros volt és durczásan nézett maga elé. Egy könnyesepp pottyant ki a szeméből és végiggurult lángoló arcán. Olyan könnyen jött nála a sírás, mint az áprilisi eső. Apja a köny láttára azonnal elzékenyedett. Gyöngéden veregette meg a lány vállát.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

A kegyelmes kisasszony.

Irta: Bakonyi Károly.

Véletlenül úgy történt, hogy az altábornagy ur elengedte magának a délutáni tarokkot és kikisérte a leányát a tennis-pályához. Ott jött a nyomára valamirek, a mi szegét áttűt a fejében.

— Furcsán tenniseznek ezek a gyermekek — mormogta magában.

A Riza és a Kerekas főhadnagy leeresztett racketjeikkel tétlenül ácsorogtak egymás mellett az egyik mezőben, mintha fontos dolgok megvitatásába merültek volna el.

A társaság egyik legszenvedélyesebb játékos a Némethy Gizi, ki egymás után adta le nekik a leggyönyörűbb serviceket, végre türelmét veszve szólta oda partneréhez:

— Ezekkel nem lehet játszani!

— Azután bosszusan kiáltott át nekik:

— Te Riza, hát vagy játékosok, vagy turbékoljátok.

Riza ijedten ugrott el a főhadnagy mellől.

— Az Istenért, Gizi, ne kiabálj, a papa néz.

A kegyelmes ur tényleg rémségesen figyelte őket. Mik nem történnek a nagyvilág-

ban, míg ő tarokkzik. Este alig várta, hogy egyedül lehessen a feleségével.

— Tudod-e, — szólta neki, — hogy a Riza szerelmes?

Az asszony meglepetve mérte végig.

— Hát persze, hogy tudom.

Magában pedig azt gondolta:

— Ejnye, be kellemetlen, hogy már mindenki tudja.

Az öreg ur gondolkozva sétált végig a szobát.

— Azt hiszem — mondta — kellene valamit csinálni.

Felesége ijedten bökkentette ki:

— Jézus Mária! Csak bele ne avatkozzál a dologba.

— Az ördögbe, — szólta közbe az öreg, — talán nekem is van egy kis jussom hozzá. Különbben is csak beszélni akarok azzal a főhadnaggyal.

— El fogod rontani, elrontod az egészet. A kegyelmes ur erre már elkezdett mérgekedni.

— Akkor rontom el, a mikor akarom. Most már csak azért is beszélek vele. Mindjárt holnap.

— Ha a lelkedre veszed, hogy elrontod vele a lányod boldogságát — csak tessék.

— Semmit sem veszek a lelkemre — zsörtölődött tovább. — Persze ti engem eldugnátok a kassinóba, hogy semmit észre ne vegyek.

nera Aladár, Baudisz Virgil, Goldmann Dániel, Pókász Imre, Boros Iván, Kövér Lajos, Varjassy Lajos, Schulhoff Károly, Somogyi Gyula, Krispián József, Petrovics Arsen, Szathmáry János, Babios József, Führer Simon, Fördös Béla, Nahtnebel Gyula, Bodányi Odón, Mistéth Sándor, Molnár Károly, Bujdosó Pál, Zborovszky Pál, Koronkay Ferencz, Hollósy J., Farkas Ernő, Maixner Károly, Dala Lajos, Bacsó Frigyes, Tomka Emil, Papp Emér, Gurányi Pál, Lövey Nándor, Zsigmond Zoltán, Kara Győző, Schwarz Emil, Haslinger Ferencz, Buja Sándor, Joó Béla, Deutsch Mór, Bartl József, Székér Andor, Massa Sándor, Benzedi József, Láng Viktor, Hambeck Gy., Hász Sándor, Gross Bernát, Hanacsek Béla, Tausch Rezső, Szijj Sándor, Jánossy Győző, Riemer János, Heiszon József, Oláh Ödön, Decsöv Miklós, Schneeberger M., Pfintner Jenő, Weiss Bernát, ifj. Reichler Károly, Zimmermann János, Schwarz Pál, Molnár György, Koncz József, Nenkov Ferencz stb., stb.

Az ülés megnyitása.

Pont tizenegy órakor lépett a terembe Boros Beni orsz. képviselő a szabadelvű párt elnöke. Vele jöttek Végh Aurél és Vársárhelyi Béla. A polgárság az elnökséget lelkesült éjjennel fogadta, mire az ováció lecsillapultával kezdetét vette a közgyűlés.

Boros Beni elnök üdvözi a szép számmal megjelent párt tagokat: ebben a szabadelvű párt jövőjének legszebb kezdetét látja, s a számos megjelenésért hálás köszönetét nyilvánítja. (Éljenzés.)

Ezután a jegyzőkönyv vezetésére Tolnai János drt; hitelesítésére pedig Szalay Károlyt és Varjassy Józsefet kérte fel.

Lendvai Sándor olvasta a mult közgyűlés jegyzőkönyvét, mely tudomásul szolgált. Csupán az utolsó passzusára vonatkozólag tett az elnök néhány megjegyzést. A miniszterelnök ugyanis a neki küldött üdvözlő táviratot meleg hangú levélben megköszönte, s kijelentette, hogy az aradi szabadelvű párt jövőjét mindenkor élénk figyelemmel fogja kísérni, s támogatásában részesíti. Örvendetes tudomásul szolgált.

Boros Beni beszéde.

Ezután Boros Beni elnök emelkedett fel s mondotta az alábbi nagyhatású beszédet, melyet a hallgatóság számtalanszor szakított félbe fetszésnyilatkozataival. A beszédet lapunk gyorsírójának stenogrammja nyomán az alábbiakban adjuk szöveg szerint:

Tisztelt Polgártársak!

Engedjék meg nekem, hogy itt e helyen, s ez alkalommal eddigi működésünkről rövid jelentésemet megtegyem. (Halljuk! Halljuk!)

Néhány szóval rátérek amaz indokokra, melyek szükségessé tették azt, hogy pártunk újabb időben tömörüljön, s szervezkedjék, s azt a teret elfoglalja, mely őt méltán megilleti.

A viszonyokat önök mindnyájan jól ismerik, s csak röviden fogok rámutatni mi történt utolsó találkozásunk óta.

Vége, nehéz küzdelmek után, az ellentétes áramlatok erős támadásai dacára is sikerült a szabadelvűséget az utóbbi időben jelentékeny diadalra juttatni.

Nehéz küzdelmek voltak, s azokban magunk is részt vettünk, s a diadalból reánk háramló dicsőségben mi is osztozkodtunk.

De épen azért, mert csak oly küzdelmek árán lehetett a szabadelvűséget diadalra juttatni, épen azért azt hiszem, hogy minden szabadelvű polgárnak kötelessége azt megőrizni, az elveket fenntartani és ápolni.

A szent kötelesség az uraim, mely bennünket összehoz, mely a tömörülésre kényszerít.

Méltóztatnak azt tudni, hogy a valódi szabadelvűségnek számos ellensége van és sajnos, hogy ezeknek legnagyobb része nem itt, ez országban, hanem a külföldön találja fel hatalmi érdekeit. (Ugy van! Ugy van!) Ebből pedig az következik, hogy a mi törekvéseinket azok támadják meg, a kik a magyar állameszmének ellenségei.

„Nézd meg ellenségedet és megtudod, hogy ki vagy!”

Ha bennünket az támad meg, ki az idegenben keres támaszt mi ellenünk, akkor azokkal szembeállva a magyar haza boldoggyátetését, megmentését célzó munkát végezzük.

A kormány is ez uton halad, és ameddig ez uton marad, addig mi teljes erőnkől támogatjuk őt.

Ezt pedig csak úgy tehetjük, ha megszerzett kincseinket óvjuk, szervezkezdünk, tömörülünk és az ország minden részében egyesült zászló alatt vivjük meg kitűzött céljainkat, s egyesült erővel tartjuk meg ama vívmányainkat, melyeket eddig megszereztünk, ha nem engedjük, hogy a felénk tornyosuló ellenség falankszai bennünket eltiporjanak, ha egy akarattal megvédjük a magyar állami önállóságot, szabadelvűséget.

En uraim az utóbbi nagy kérdéseket sohasem bíráltam szigorú, dogmatikus szempontból. Lehetünk jó katolikusok, de azért magyarok is.

Az egyházpolitikai kérdések felvetésénél szent cél állt előttünk, a magyar állam nagygyátétele, s aki ezt megtámadja, vagy ellenzi, az ellensége a hazának.

Egy fegyver volt csupán, mellyel küzdünk lehetett, s ez a szabadelvűség.

Midőn ezeket hangoztattam, még egy szempontot legyen szabad elvtársaim figyelmébe ajánlani.

Hogy midőn a szabadelvű párt újra szervezkezdik, és amint látom, széles alapokon szer-

vezkedik, ez nem jelent személyi politikát, ez nem jelenti egyes egyének politikáját, ez nem jelent még harcot sem a na polgártársaink ellen, kik más elvi alapokon állanak.

Azt hiszem, mi fennen lobogtathatjuk a szabadelvűség zászlóját, szerethetjük testvéreinket. Mi polgártársainkat testvéreinknek tekintjük, míg a haza boldogítására törekszünk.

De követeljük meg, hogy tartsanak tiszteltben bennünket és midőn ők az ő elveiknek akarnak tért szerezni, helytállva, törekedjünk az általunk hirdetett elveket diadalra segíteni.

Mi harcolhatunk, de egymás mellett, úgy mint azt a valódi alkotmányosság törvényei megengedik.

Azonkívül a mi pártalakulásunknak egy nagy speciális értéke van.

Ez Arad város külön érdeke, melyeket a mi pártunk mindenkor szem előtt fog tartani. Itt láttam pártunk eddigi aláíróinak névsorát. Itten Arad város intelligenciája van képviselve, a kereskedelem és gyáripár, kézműipár számos előkelősége.

Egy nagy hatalmas párt nem fogja-e legjobban előmozdíthatni Arad város gyári, kereskedelmi és ipari érdekeit, akkor midőn e pártban az említettem polgárok legelőkelőbbjei vannak együtt?

Pártunknak tagjai az államvasuti tisztviselői kar, mely az országnak legelső intelligenciája közé tartozik, mely nehéz munka által szerzi meg az intelligenciát.

Ki fogja az ő bajaikat legjobban orvosolhatni, hacsak nem ők maguk?

De csak úgy, ha együttesen fognak a munkához, ha a hátuk megett egy nagy, kompakt párt áll, mely értük tenni kész.

Arad város szabadelvű pártja sokkal többet bír tenni, mint bármely más protektor.

Pártunkban helyet foglalnak szegényebb-sorsú, egyszerűbb tagok is, a kisiparosok, mezőgazdák, s pártunknak kötelessége az ő bajaikkal is foglalkozni.

Nem fogjuk őket utópisztikus reményekkel és szociális ígéretekkel kecségetni, de igyekezni fogunk kereskedelmét, gyáripárát emelni, vasúthálózatát kiterjeszteni, s ezáltal nekik munkát adva, emelni őket is. Ez a mi célunk. (Éljenzés.)

Es ha mi egymással karöltve működni fogunk, akkor ez a párt nemcsak a politikai téren fogja megtalálni a maga működési körét, hanem elő fogja mozdítani Aradváros érdekeit is.

Es itt találkozunk az ellenpárttal, együtt küzdünk azzal, nagyobb nyomattal lépve fel ott, ahol fellépünk kell.

Módot kell azonkívül nyujtanunk arra, hogy egymást megérthessük, hogy egymás baját megismerhessük, s ezt úgy értem, hogy módot kell nyujtani, mikép a pártnak erős és hatalmas organuma legyen, melyben panaszait megbeszélhetik, tárgyalhatják. Módot kell amellet nyujtani arra, hogy az organumot az elvtársak megszerezhessék.

— Hát nagyon szereted azt a fiókót, mi? — kérdezte.

Riza jobban szeretett volna adós maradni a felelettel és elszaladni. De az öreg erősen fogta a karját.

— Csak nem szégyeled magad az öreg apád előtt.

Riza úgy érezte, hogy most már tényleg kellene mondania valamit. Hirtelen gondolt egyet.

Elfújta a gyertyát, egy gyors mozdulattal kiszabadította magát és megugrott a szobából.

A kegyelmes ur egy pillanatig meglepetve nézett szét a sötétben, azután valahonnan gyujtót kerített és mérgesen indult a leány után, de Riza ezalatt ajtaját belülről gondosan becsukta.

Mikor az öreg másnap reggel irodájába ért, elhatározta, hogy a legnagyobb ovatossággal és tapintattal fogja a dolgot elintézni. Ha a főhadnagynak tisztességes szándékai vannak, akkor neki adja a leányt, de ha csak izetlenkedik, akkor apai kötelessége mindennek végét vetni.

— Még arra sem fogok tekinteni, hogy huszár — mondta hősies önmegtágadással és utasította segédtisztjét, hogy irjon meg egy szolgálati jegyet.

„Kerekes István honvédhuszár főhadnagynak meghagyom, hogy ma délelőtt 11 órakor a kerületi irodában nálam jelentkezzék. Haraszthy altábornagy.”

Ez a darab papiros azután végigszaladta az összes magasabb parancsnokságokat. Vége eljutott a főhadnagyr ur kezébe. Az ijedten kapta magára aulláját, osákoját, előkeresett egy pár vadonatúj keztyűt és megtette az előirt jelentéseket. Először a kapitánynál, azután az őrnagynál, végre az ezredesnél.

Az ezredes bosszusan mérte végig:

— Maga megint valami ostobaságot kökövetett el. — Kerekes! Hol lumpoltak az éjszaka?

— Egész éjszaka aludtam, ezredes ur.

— Jó, jó, tudom. Ha valami baj van, maguk mindjárt egész éjszaka aludtak. Szeretem az ilyen kifogásokat.

A főhadnagyr merészen nézett a szemébe.

— Az ezredes urnak még soha sem volt alkalma engem hazugságon kapni, azt hiszem.

— Menjen, menjen, — idegeskedett amaz, — ne tegye próbára a türelmemet.

A kerületi iroda előtt nagyot dobant a főhadnagyr szive. Ha tényleg követett el valami ostobaságot, melyért most felelnie kell, úgy örökre elvesztette leendő apósa kegyét. Pedig erre a kegyre úgy vágyott az ő szerelmes szive.

A kegyelmes ur meghallgatla a jelenetét, azután kiküldta a szobából a segédtisztjét.

— Üljön le, főhadnagyr ur — mondta azután.

Szegény főhadnagyr úgy tilt ott, mint a

halálraitölt. Elfojtott lélegzettel leste magas elüljárója minden szavát.

— Felesleges volt így kiöltözködni, mert nem szolgálati ügyben hívtam.

Itt megállt egy pillanatra és végigsimogatta ősz haját.

— Csak egy kérdésem van önhez és én remélem, hogy őszinte feleletet fog adni; főhadnagyr ur: mi szándéka van a leánnyommal?

— Kegyelmes uram — hebegte — igazán alig tudom, mit kellene erre a kérdésre felelnem.

— Hála Isten, kiáltot nagyot az öreg. Tudtam, hogy az egész csak olyan huszárléhaság. Legalább nekem sem kell belőle lelkiismeretbeli dolgot csinálnom.

A főhadnagyr ijedten ugrott fel a helyéről.

— Boosánat, de én egy percig sem haboztam egyeben, mint hogy illendő dolgot-e azonnal megkérnem a kisasszony kezét, vagy sem.

— Nem erőltetjük, barátom, legyen meggyőződve, hogy a Riza különb legényt is kap még, mint maga. A főhadnagyr ur tisztességesen visszavonulhat. Erről felelek.

— Akkor még csak egy kérdésre várok feleletet: ez a kisasszony véleménye is felelőlem?

Az öreg katona kezdte kényelmetlenül érezni magát.

A Rizanak legjobb tudomásom szerint az

Itt is azt az elvet fogjuk szem előtt tartani, hogy az organum mindig a párt eszméinek kifejezője legyen. A mi organumunkból kizárva a pszichológus hangja; a mi organumunk elveket küzd, de nem fog belemenni abba, hogy kicsinyes, esetleg személyi okok miatt civakodjék.

A párt érdekeit szolgáló hatalmas organumot megteremteni nem nehéz; s épen ezért kérem tisztelt polgártársaimat, hogy azt a közlőnyt, melyet pártlapunknak nevezünk, támogatni sziveskedjenek. Mert egy nagy pártot organum nélkül elképzelni sem tudok.

A kitűzött törekvések elérésére, a szervezéssel összefüggő teendők a jövő dolgai, mindazáltal megjegyzem, hogy a párt működése anyagi áldozatok nélkül lehetetlen.

Gondoskodnunk kell arról, hogy a pártlap támogatására, a helyiség fenntartására, s egyéb szükséges kiadások fedezésére kellő pénzalap legyen.

De a pénzt nem azért gyűjtjük, hogy azzal korteskedjünk, hogy azzal egyes polgártársainkat megvesztegessük.

Ez a mi méltóságunkkal össze nem fér.

A szabadelvű polgárság igenis áldozni fog, a kör s organum fenntartására, de kortes czélokra soha, mert megvagyok győződve, hogy Arad városában ilyesmire szükség nincsen.

A régi idők óta fennálló szabadelvű párt oly hatalmas, hogy nekünk mesterséges módokhoz folyamodni felesleges, a szabadelvűség diadalra juttatása érdekében. (Eljenzés.)

Bocsásanak meg, hogy e kitérést tettem, de ez összefügg elveinkkel, az azokért kifejtendő munkásságunk megállapításával. Én csak visszhangja vagyok annak, a mit elvtársaim hangoztattak midőn a párt ujjaalakításáról, szervezéséről volt szó.

Ennek munkálataira vonatkozólag vagyok bátor még a következő jelentést tenni:

Midőn az utolsó közgyűlés engem felruházott az elnöki tiszttel, (Eljenzés.) nem kapván a közgyűléstől megbízást arra, hogy további munkálkodásomban kikkel tárgyaljak, legczélszerűbbnek láttam, ha a régebbi végrehajtóbizottsággal s annak elnökével lépek érintkezésbe.

Ők voltak szivesek engemet támogatni. Összehívték őket egy értekezletre, ők egy héttagú bizottságot küldöttek ki Végh Auréli elnöklettel. E bizottság legnagyobb erélyvel fogott a párt szervezéséhez, s ehhez igen szerencsés alapot választott. Azt kívánta ugyanis, hogy aki magát szabadelvűpártinak vallja, azt jelentse be aláírásával, hogy ne legyen kétség aziránt, kik barátaink, s kik ellenségeink politikai téren.

Egyelőre csak száz aláírási ívet bocsájtottak ki. Az ívek visszaérkeztek, s azon több, mint hétszáz aláíró jelenti ki, hogy ő az aradi szabadelvű párt tagja. (Lelkes eljenzés.)

Ebből is látható, mily hatalmas Aradon a szabadelvűség, midőn egy, minden presszó nélküli felhívásra ily nagy számú választó polgár jelentkezik a liberális elvek harcosául.

Természetes, hogy e szám nem képezi Arad szabadelvű polgárainak teljes számát; s bizonyos vagyok benne, hogy az jóval meghaladja az ezret.

De a szervező-bizottság egyéb részleteket is tárgyalt, s abban a nézetben van, hogy e közgyűlésből alakítsuk meg a párt intézőségét.

A közel jövőben már választások lesznek, mikor is több polgártársunk mandátuma jár le, s midőn eldől, ki foglalja el helyét továbbra is a közgyűlési teremben.

Epen azért a bizottság megteszi előterjesztését a szervezésre vonatkozólag.

Javaslatba hozza a bizottság, hogy a párt tisztikara választassék meg.

A szervező-bizottság megengedte ugyan magának, hogy bemutassa a névsort, de szakított a régi elvekkel, s nem felkiáltással, hanem titkos szavazó lapokkal kívánja megejteni a szavazást.

Kötelességünk volt egyéneket javasolni, de egyáltalán nem szeretnők, ha emellett a polgárok egyéni akarata nem érvényesülhetne.

A szervező-bizottság egy nagy választmány megalakítását ajánlja a közgyűlésnek. Ezt a nagy választmányt úgy kívánja tekinteni, mint a párt egyetemének képviselőjét. Egy nagyszámú pártnak a vezetése nagy nehézségekkel jár. A nagy választmányba a közgyűlés mindazokat beválaszthatja, kikbe bizalmát helyezi s kik által magát képviseltetni akarja s így tehát e választmány tagjai azok lesznek, kik legalább 25 szavazatot kapnak. Az általunk bemutatott lista így az önök által megválasztottakkal kiegészítve lesz. Ennek feladata megnyilatkozni, állást foglalni oly napi kérdések felett, melyek minden dologban a képviselőre tartoznak.

A szervező-bizottság javaslatba hoz egy végrehajtó bizottságot. Ennek működési köre az ügyek végrehajtására terjeszkedik ki és különösen oly ügyekre, melyek gyors és halaszthatatlan intézkedést kívánnak. Ilyenek a választások, a párt közlönye, helyisége stb. E megbízás nem csak az érdem elismerése kíván lenni, de itt a tagoknak kötelességévé tétetik a munka is. A szervező bizottságba tehát azokat ajánljuk, kik a párt ügyeit már régen ismerik, s régebben munkálkodnak a párt érdekében. E végrehajtó-bizottság tagjai sincsenek számhoz kötve, s így az 50 szavazatot nyert polgártársak e bizottságba szintén felvételnek.

Az ügyrend többi részére csak oly elvi előterjesztéseket teszünk, melynek alapján a munkálkodást megkezdhetjük.

Vége azt jelentem be, hogy a szervező-bizottság a tisztikar mandátumát három évre kívánja kiterjeszteni s e mandátum lejártá előtt egybehívandó közgyűlésen az új választásokat megejteni, nehogy a párt működése fennakadást szenvedjen. Előttünk fekszik egy indítvány, mely a további működés megállapítására tesz javaslatokat.

S most engedjék meg kijelentem, hogy azon uraknak, kik velünk együtt működtek, elősor-

ban Végh Aurélnak, ki mint elnök a legnagyobb buzgalmat fejtette ki, szintugy V á s á r helyi Béliának, ki az ő hathatós közreműködésével a párt szervezésébe és összehozásába élénken befolyt, továbbá L e n d v a i Sándornak, ki a párt ügyeinek részletes kezelését oly buzgalommal vezette, hálás köszönetemet nyilvánítam. (Hosszantartó eljenzés.)

A mi személyemet illeti, engedjék meggyeznem, hogy miután a múlt közgyűlés óta a párt szervezésen ment át és miután a szabadelvű párt valódi akarátának kifejezése a mai közgyűlés, kiküldetésem lejártaival megbízatásomat letegyem. (Lelkesült felkiáltások: Eljen Boros Beni! Hosszantartó zajos taps.) Én tehát ismételtén azzal a kéréssel fordulok önökhöz: méltóztassanak engem az elnöki tiszt alól felmenteni. Egészségi állapotom csaknem teljesen lehetlenné teszi, hogy az elnökség nagy, nehéz munkát s kiváló lelkiismeretességet követelő tisztség megfélemlhessek (Szünni nem akaró zajos eljenzés, felkiáltások: Eljen Boros Beni elnök.)

Midőn a közbizalomnak ily eklatáns megnyilatkozása előtt meghajlok (zajos taps és eljenzés) fogadják legszívesebben üdvözetem, s bocsásanak meg, hogy oly sokáig igénybe vettem szives türelmüket. Az isten tartsa önöket! (Hosszas eljenzés, taps.)

A szervező bizottság javaslata.

L e n d v a i Sándor olvassa a szervező bizottságnak javaslatát, melyet a párt szervezés ügyében a közgyűlésnek elfogadásra ajánl. A javaslat egész terjedelmében így hangzik:

A szervező bizottság javaslata az aradi szabadelvű párt közgyűléséhez a párt szervezés ügyében:

A tisztikar létszáma:

- 1 Elnök.
- 1 Alelnök, elnök helyettes.
- 1 Titkár.
- 3 Jegyző.
- 1 Pénztárnok.

Az elnök, vagy ennek helyettesítésében alelnök a párt minden tanácskozásában elnököl, a pártot érdeklő minden beadvány az elnökséghez intézendő. Az elnökség joga a közgyűlést, választmányi vagy végrehajtó gyűlést bármikor összehívni.

A tisztikar a párt ügyeit kezeli és elintézi és így a választmánynak mint végrehajtó bizottságnak hivatalból tagja. Küldjenek ki egy választmányt, mely hivatva van a pártot képviselni, elvi vagy politikai kijelentéseket a párt nevében megtenni, a felmerülő fontosabb párt ügyeket és napi kérdéseket tárgyalni és határozatait a tisztikarral és a végrehajtó bizottsággal végrehajtás végett közölni és mindannyiszor, a hányszor annak szükségét látja de évenként legalább egyszer a párt közgyűlését egybehívni.

A választmány feladata a végrehajtó bi-

apja vagyok. En parancsolok és ő engedelmeskedik.

A főhadnagy feszesen meghajtotta magát.

— Elmehtek? — kérdezte vakmerően.

— Azt hiszem, rendben vagyunk. Hanem azért remélem, jó barátok maradunk.

— A kegyelmes ur parancsol és én engedelmeskedem.

Azzal büszkén a szemébe nézett és ott hagyta az irodát.

Az öreg ur alig várta, hogy haza mehessen.

— No hát elintéztem a dolgot — mondta ebéd alatt a feleségének.

— Nos, nos? kérdezte az.

— Kiadtam neki az utat. Tudtam én, hogy az a huszár egy közönséges léha fráter.

Még akart valamit mondani, de a Riza kirugta a székét maga alól és felugorva, dühösen nézett vele farkasszemet.

— Azt én kikérem magamnak, papa, — pattogta, — a Pista nem léha fráter, én ismerem; én meg fogom mutatni, hogy a felesége leszek.

Azzal dacosan és illetlenül szaladt ki a szobából.

A kegyelmes asszony előhúzta a zsebkenőjét.

— Ugy-e mondtam, hogy szerencsétlenné teszed ezt a szegény gyereket.

— Két napig sokat fog sirni és keveset

aludni. Ennyi az egész. Azután megjön az étvágya és elfelejt mindent.

Riza aznap nem jött vissza az ebédhez. Csak mikor hallotta, hogy apja kardot köt és menni akar, dugta ki fejét az ajtón.

— Apa hová mégy? — kérdezte.

— A kaszinóba, fiacskám. Mért kérdezed?

— Csak tudni akartam, hol leszel.

Alig fordult be az öreg ur a legközelebbi utozasarkon, köpenyt, kalapot vett magára és elküldözött a Némethy Gizikékhez, kik a szomszéd utozásban laktak.

Ott azonnal összebészelték a Gizi mamájával és elhatározták, hogy kiviszik a Rizát a délutáni térenére.

Itt a Riza messziről magához intette a főhadnagyot.

— Vége már az édes sétáknak, Riza — kezdte az szomorúan — a kedves papája ma délből kiadta nekem az utat.

Ekkor már a Gizi okosan visszavonult. Egyedül haladtak ketten a nagy tömegben előre.

— Tudom, — felelte Riza, — de ennek nem szabad így maradni. Valamit ki kell tanálnunk.

— Könnyű ezt mondani, édesem. De a papájához többé nem nyulok, mert az harap.

— Tudja mit, Pista, jó lenne, ha maga engem valamiféleképp kompromittálna.

— Kis csacsi, — mosolygott a főhadnagy, — most már, mikor kitették a szűrőmet. Hi-

sen itt magával együtt lennem sem volna szabad.

— Akkor majd én kompromittálom magát. Adja a karját, főhadnagy ur.

Azzal erőszakkal bedugta kezét a főhadnagy karjába.

— Ha szeret, nem ellenkezik, — sngta a fülébe Riza.

— Minden ember gratulálni fog.

— Örüljön neki. Fogadni fogjuk a gratulációkat. Ott jön az ezredes ur, azt mindjárt elküldöm a papa után.

— Az Istenért, Riza, én magáért mindenki vel szembeszállok, de ha ez most nem sikerül, akkor lenyúzzák rólam ezt az állat menthetetlenül.

Ekkor már előttük állott az ezredes.

— Ohó, — kezdte az ő öblös hangján, — gratulálok, gratulálok. De mondja meg a papának, kedves kisasszony, hogy privátügyekben ne zaklassa fel az egész helyőrséget.

Ez cözélzás volt a délelőtti szolgálati jégyre.

— Mondja meg est neki személyesen, — felelte Riza mosolyogva. Kedves jó ezredes ur, menjen föl a kaszinóba és mondja meg a papának, hogy itt vagyunk. El ne felejtsem neki gratulálni.

Az ezredes nagyhangja fölzaklatta az egész kaszinót.

— Gratulálok, kegyelmes uram, gratulálok.

— Mihez?

zottság tagjainak számát esetleges üresedés esetében pótolni, vagy belátása szerint szaporítani és kiegészíteni.

A választmány 160 tagból áll, üresedés esetében önmagát kiegészítheti, vagy tagjainak számát emelheti oly új párttag felvételével, kit legalább huszonöt párttag a választmányba felvételni kíván.

A választmány egészíti ki üresedés esetében a végrehajtó bizottságot és ennek számát szavazatok szerint emelheti.

A választmány a jelen közgyűlésen meg nem határozott számban azon párttagokból álltattatik össze, kik legalább 20 szavazatot nyertek.

A választmány huszonöt tagja követelheti, hogy a választmány egybehívassék.

Választás egy végrehajtó bizottság, mely a párt ügyeit vezeti, annak végrehajtására és kellő ellátására nézve intézkedik a párt belügyeiben, különösen pedig oly ügyekben eljár, melyek gyors ellátást és elintéztet igényelnek, mint például választási ügyeket, párt közlönyt, párt helyiséget, tagok gyűjtését stb. érdeklő ügyekben.

A végrehajtó bizottság tevékenységéről a választmánynak tesz jelentést és ezt annyiszor a hányszor szükségesnek tartja, össze hívja.

A tisztikarban esetleg beálló üresedés esetében választ még az illetékes közgyűlésben újabb választás meg nem ejtetik, ideiglenesen a végrehajtó bizottság intézkedik.

A végrehajtó bizottság a jelen közgyűlésből minden, legalább 50 szavazatot nyert tag felvétele által szerveztetik.

A végrehajtó bizottság 10 tagja követelheti, hogy a bizottság összehívassék.

Ugy a tisztikarnak, mint a választmánynak és a végrehajtó bizottságnak mandátuma a választástól számított három évig tart és köteles az elnökség, hogy e határidő letelte előtt az új egybehívja.

Minden választás és szavazás titkosan, szavazó lapok által történik.

50 párttag a közgyűlésnek összehívását bármikor követelheti.

A közgyűlés ezt a javaslatot egész terjedelmében elfogadta.

Tisztelgés a miniszternél.

Szalay Károly ügyvéd, az aradi szabadelvűpárt érdemes tagja szólalt fel ezután. Köstudomásu dolog — ugymond — hogy Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter és Vörös László államtitkár f. hó 5-én Aradra érkeznek; a fa- és fémipari iskola megnyitására. Ez alkalomból a szabadelvűpárt kiváló tiszteletének nyilvánítására indítványozza, hogy a párt nagy küldöttsége, mely-

- Hát a gyermekekhez.
- Miféle gyermekekhez?
- Az új egyes párhoz. A kis Riza, meg a mi Kerekünk.
- Nem tudok róla semmit.
- Az ezredes felkacagott.
- Hiába titkolódsz már, kegyelmes uram. Hiszen karonfogva sétálnak a zenénél.
- Orgöd és pokol! Az lehetetlen. Ki látta őket!
- En magam.
- Gyerünk — mondta még hirtelen, azsal odahagyta a kaszinót. Az ezredes elkísérte. Utközben elmondott egyet-mást a főhadnagyról. Ősi nemes családnak a sarja. Nagy birtokai vannak. Művelt, uri gyerek, jó katona, nem iszik, nem kártyázik.
- A gazember — fejezte be kesernyés hangon — még csak adósságai sincsenek.
- Az öreg ur homlokáról lassankint elismultak a redők. Nagy oka volt hinni az ezredes szavaiban és szívebe jutott az is, hogy a Riza tulajdonképpen mégis szegény leány.
- Es mikor előálltak tisztársai és szives alázattal gratuláltak neki, azt felelte nekik: „Köszönöm“.
- Mikor pedig a főhadnagy, bár félelmével dacolva, elébe vezette a sápadt, reszkető Rizát, minden harag nélkül, szelíden, szinte vigán üdvözölte őket:
- Jó estét, fiaim.

hez a párt tagjai is csatlakozhassanak, a pártelnök vezetése mellett a miniszternél és államtitkárnál tisztelegjen. Ajánlja indítványát elfogadásra és kéri a küldöttséget kinevezni.

Vásárhelyi Béla feleslegesnek tartja, hogy a közgyűlés e czélból küldöttséget nevezzen ki, amennyiben meg van győződve, hogy a szabadelvűpárt minden tagja örömmel ragadja meg az alkalmat, kifejezést adandó az által a szabadelvű kormány egyik tagja s magas tisztviselője iránt érzett tiszteletének. (Lelkesült éljenzés.) Menjünk el valamennyien — ugymond szónok — minél többen, annál imponansabb lesz a tisztelgés. Jöjjen el az egész szabadelvű párt. (Eljenzés.)

Boros Béni tudatja, hogy azok, a kik tisztelegni óhajtanak, november hó 5-én, kedden dé, 10 órakor a város háza előtt jelenjenek meg s kéri a párttagokat, hogy ha lehet, jöjjenek el mindannyian. (Helyeslés, hosszas éljenzés.)

Ezzel kezdetét vette a szavazás.

A szavazás.

Kevéssel 1/12 óra előtt kezdetét vette a szavazás, mely három szavazó-lappal egyszerre történt.

Az elnök három szavazatszedő küldöttséget bizott meg a listák összegyűjtéséhez. Az első küldöttség elnöke volt Vásárhelyi Béla, tagjai Pálffy József, Bing Ede, Szontagh Gyula, jegyzője Vass Géza. A második küldöttség elnöke volt Rónay István, tagjai Révész Nándor és Tedeschi Viktor, jegyzője Kosztka Mihály. A harmadik küldöttség elnöke volt Bing Vilmos, tagjai Ujlaky József, Varjassy Árpád, jegyzője Mandl Vilmos dr.

A legtöbb szavazólap változás nélkül került a szavazatszedő küldöttségi elnökök kezébe. Csaknem déli 1 óráig folyton, megállás nélkül szavaztak a polgárok, ekkor összeadták a szavazatokat s enuncziálták az eredményt.

Az első szavazatszedő küldöttségénél 110, a másodiknál 46, a harmadiknál szintén 46 polgár szavazott le. Az eredmények összeadása után a tisztikar, a végrehajtó-bizottság s a nagy választmány a következőkép alakult meg:

Tisztviselők.

Elnök: Boros Beni.

Aelnök, elnökhelyettes: Végh Aurél.

Titkár: Lendvai Sándor.

Jegyzők: Tolnay János dr.

Vass Géza.

Szalay Károly dr.

Pénztáros: Tedeschi Viktor.

Végrehajtóbizottság.

Avarfy Ferencz, Böhm Lajos, Bing Vilmos, Boros Vida, Böhm Adolf, Deutsch Bernát, Dományi József, Édes Armin, Fetter Géza, Farkas Ernő, Hász Sándor, Halmay Andor, Inkei Emil, Kristyóri János, Krausz József, Kohn S. N. Dr. Mandl Vilmos, Neuman Adolf, Niedermayer Tóbiás, Nesznara Aladár, Ottenberg Tivadar, Petrovits Arzen, Dr. Rosenberg Miksa, Ring Lajos, Széll Ernő, Szalay Károly, Dr. Szilágyi Ede, Szathmáry János, Dr. Steinhard Mór Szontagh Gyula, Tomka Emil, Tarjányi Vilmos, Varjassy József, Vásárhelyi Béla, Varjassy Árpád, Vas Gusztáv, Walder Gyula, Wallfisch Armin, Weidenfeld István dr., Záray Odön, Szathmáry Béla dr., Tisch Mór dr., Weisz Sándor gyáros.

A nagy választmány tagjai.

Arányi Béla, Aggvölgyi János, Adler Gábor, Andrányi Károly, Assael József, Br. Bedeus Károly, Bing Ede, Bund Henrik, Barkó Ferencz, Buja Sándor, Bogdán Virgil dr., Bohus István br., Bakos Pál, Böm József, Beischrott Dániel, Bányai Kornél, Beles János, Braun Ede, Bechnitz Ábor, Boros István, Brassoványi József, Bonts Döme, Bokor Alajos, Csirák Márton, Chirke Vilmos, Dálnoki Nagy Lajos, Dengl József, Deutsch I. Mór, Dancs Ferencz, Dömötör László, Eötvös Géza, Fényes Dezső, Federer Ferencz, Feichtinger

Miksa, Grosz Bernát, Glück Károly, Gréen Nándor, Gál Lajos, Gammerszky József, Háborny Károly, Hajós Ferencz, Haslinger Ferencz, Hofbauer Lajos, Himpfner Béla, Hann Alajos, Jiraszek Lajos, Joob Gusztáv, Institutris Ilván dr., Issekuta Károly dr., Institutris Kálmán, Illics Arzén, Kovács Jakab, Kornay Károly, Kárász Emil, Kondor Berthold, Kovács Jenő, Krausz József felügyelő, Kozma Samu, Konschitzky József, Kömives József, Kertay Ede, Krivány János, Kádás Antal, Körmendy Ignác, Kohn Zsigmond, Kildényi János, Káldy Gyula dr., Krönberger Mór, Leopold Mór, Lukácsy Lajos, Lamberger Lajos, Lövinger Miksa, Lustig Armin, Leszky András, Leopold Zsigmond, Molitorisz Gusztáv, Marcu Miklós, Mayer Miksa, Mittler Izidor, Máday Mátyás, Marinkovits Péter, Moskovitz Izidor, Maixner, Károly, Madarász Antal, Mistéth Sándor, Neuman Dániel, Neuman Ede, Novák János, Nikodem János, Oláh Odön, Ohnheiser H., Ottvös Dániel dr., Ory Aladár, Pálffy József, Pless Hermann, Popovits István, Prodánovits Döme, Pokáss Imre, Preisinger József, Pekár Károly, Posgay Lajos dr., Pálffy Pál, Pécskán Sándor, Polgár J. Révész Nándor, Róth József, Rámor Lajos, Révész Adolf, Révész Mór dr., Rónay István, Rousz Mór, Szentgyörgyi Elek, Schmidt Gyula, Szalay Antal, Szathmáry István, Steinitzer Pál dr., Schulhof Károly, Salacz Gyula, Sverteczky Elek, Schoór Albert, Salgó Pál, Szabó József, Szöllösi István, Sebes Ede, Székely János, Szabó Sándor, Sallot Domokos, Schusztar Illés, Szathmáry Gyula, Schweger Lajos, Szathmáry Géza, Somogyi Gyula, Szabó Albert, Spiegel Lipót, Sugár József, Sohóv Aurél, Schauer Adam, Sorbán János, Tenner Ig., Tenner Pál dr., Tagányi Gusztáv, Tenner József, Ifj. Urbányi Béla, Ujlaky József, Varjassy Lajos, Virágh Lajos, Vlasitz N., Vízay István, Witsenráth Vilmos, Vlacsil Károly, Wagner Miklós, Weidenfeld Lajos, Zikó János, Zádor Bertalan, Zborovszky Pál, Zimmermann János.

Ezzel az elnök zajos éltetése mellett az imponans közgyűlés déli 1 órakor véget ért.

Festetics lemondása.

Budapest, november 2.

Festetics Andor földmivelésügyi miniszter lemondása a tegnapi késő estig tartó minisztertanács legutolsó tárgya volt. Festetics gróf ez alkalommal is kimutatta, hogy teljesen korrekt és gentlemanlike férő. Kifejtette, hogy a Pusztapéteriben föllállítandó sertésvesztelő állomásra vonatkozó szerződést — melyet ő az ország érdekében levőnek talált, de melyre nézve sem a főváros törvényhatóságának, sem miniszterkollegáinak helyeslését el nem nyerte — a vállalkozó konzorziummal egyetértőleg megszüntette és ez ügyre vonatkozólag table nette-t csinált, úgy, hogy a kormánynak tökéletesen szabad keze lesz, a egybehívandó ankét tanácskozásainak eredményéhez képest azt legjobb belátása szerint rendezni, de már azt nem lehet tőle kívánni, hogy nézetétől eltérőleg védelmezzen oly álláspontot, melyet ő helyesnek el nem ismer. Ezek következtében kénytelen miniszteri állásáról lemondani.

A kabinet tagjai, méltányolván Festetics miniszter fejtegetéseit, azokat tudomásul vette. Természetes, hogy ez az eset képezte a politikai körök beszéd tárgyát és sokan hajlandók voltak a miniszter bukását az ismeretes Miklóss-ügy kifolyásának tulajdonítani. A fentiek elmondása után azonban alig foroghat fönn kétség az iránt, hogy e két ügy között semminemű összefüggés nincs, valamint tény, hogy Miklós Odönre nézve, lemondásának elfogadása által, az ügy tökéletesen be van fejezve.

Azt is beszélük, hogy maga báró Bánffy Dezső miniszterelnök venné át ideiglenesen a földmivelési tárca vezetését.

Festetics Andor gróf a tegnapi minisztertanács után vasmegeyi birtokára, Szelistyére utazott.

Feszült helyzet.

— Anglia és Oroszország. —

Az orosz hivatalos lap expektorációi az angol diplomáciával szemben, ha nem is a hivatalos részben jelentek meg, mégis nagy szenzációt keltettek a diplomáciai világban. Igen éles konfliktusnak kellett a kulisszák mögött lefolyni, hogy az orosz „Regierungsbote“ nyíltan panaszkodik a fölött, hogy a hatalmakat kellemetlenül érintette az a módor és kétértelmű politika, amelyet az angol diplomácia az örmény kérdésben követett s mely majdnem Törökország felosztásáig ment.

Hogy az örmény „három szövetség“ ezzel felbomlott, az több mint bizonyos, valamint ahhoz sem fér kétség, hogy az elhidegülés Anglia és Oroszország közt rendkívül nagyfokú bizonyára visszahatással lesz Törökországra is. De azért időelőlt valónak, sőt e pillanatban alaptalannak tartunk minden aggodalmat a béke fentartása iránt. Valószínű, hogy angol részről történetesen valami erős botlás, mely az orosz hivatalos lap kitörését provokálta, de Salisbury beszéde inkább arra vall, hogy Anglia a békét akarja, mint arra, hogy Törökországgal szemben torsirozni akarja a maga követeléseit.

A helyzet még nem tiszta egészen, egyelőre csak a berlini lapokban tükröződik a Regierungsbote cikkének hatása; ezek komoly szimptomának tekintik azt az Oroszország és Anglia közt beállott elhidegülésre nézve. A londoni és párisi lapok még nem nyilatkoznak.

Mint a túlzott aggodalmak kifejezőjét, közöljük a W. Abendbl. egy párisi sürgönyét, mely a „pillanat veszélyeiről“ ezeket írja:

A nemzetközi helyzet már régóta nem volt olyan komoly, mint ma. A legjelentékenyebb momentum ebben a tekintetben az a körülmény, hogy Anglia teljesen izoláltan áll. Anglia az előtt a nehéz alternatíva előtt van, hogy vagy kénytelen szegyenletesen visszavonulni, hogy a fenyegető komplikációk elől kitérjen, vagy pedig olyan messzemenő elhatározást kell tennie, amely nemcsak hogy részleges konfliktusba hozza Angliát több hatalommal, hanem valóságos világfelfordulást vonhat maga után.

A diplomaták előtt ismeretes tény az, hogy Franciaország ebben a pillanatban vezető állást foglal el az európai politikában a keleti kérdésben. Hannotaux külügyminiszter tudta a módját, miként lehet — minden éles fellépés mellett Angliával szemben — a helyes mértéket megtartani, amely megakadályoz minden konfliktust, nemcsak, de sőt fenntartja a viszonyt az összes hatalmakkal, Anglia kivételével.

Hannotaux-nak a külügyi tárcától való megváltásával a helyzet némely irányban nagyon kiélesedhetik, de Angliában remélik, hogy a dologban javulás áll be az által, hogy olyan ember veszi át a külügyek vezetését Párisban, aki kedvezőbb hurokat fog Angliával szemben megpendíteni. Ezen remény megvalósulásában azonban nem igen hisznek Párisban.

IDÓJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 780.0 milliméter, délután 2 órakor 718.8 milliméter. Némérék: reggel 7 órakor C° + 0.7, délután 2 órakor C° + 8.8. Szél iránya és ereje: reggel derült, délután 2 órakor N. 5. Felhőzet: reggel derült, délután főldeült. Csapadék az utóbbi 24 órában: dér.

Sok a vásár.

— Aktuális. —

A társadalomnak úgy számbeli nagyságánál, mint munkájának nemzetgazdasági fontosságánál fogva egyik nevezetes része a kisiparosok osztálya. Ez az osztály, melynek pedig az államfenntartás munkájában is nevezet-

tes szerep jutott, úgy vagyoni helyzetében, mint erkölcsi erejében és tekintélyében napról napra gyengül-pusztul. E pusztulás magára vonta az államférfiaknak, a társadalom vezető embereinek és a sajtónak figyelmét egyaránt, úgy hogy ennek megszüntetése fontos napikérdéssé nőtte ki magát, megoldására az illetékes tényezők mindegyikének közremunkálnia kell.

Ha a bajt gyökerében orvosolni akarjuk, kutatnunk kell az okok után, melyek azt előidézik. Hogy minő forrásokból ered a kisiparososztály folytonos hanyatlása, nem akarjuk ezúttal egyenként számba venni, azért, csakis azért hívjuk a figyelmet, mit sóraink homlokára tüztünk: a vásárookra.

A vásárok száma részint [magánérdekek érvényesülése, részint egyéb okokból annyira elszaporodott, hogy ma már nagyobbacska városban 2—3 vásár nélkül, míg mezővárosokban, járások székhelyein 4—5 vásár évenként. Ebből kifolyólag aztán megtörténik, hogy ugyanazon időben két-három helyen is tartanak vásárt, ugyanazon vagy legalább is egymást követő napokra esik három-négy is. Van-e a vásárok ily nagy számának értelme, haszna? Célra vezetők-e és üdvösek-e? Nemosak nem használnak, hanem egyenesen hozzájárulnak első sorban a kisiparosok tönkretetéséhez.

Az a szegény kisiparos vásárról-vásárra házal, el nem engedve egyet sem, mert biztatja, osalogatja az a remény: hátha csinál egy kis üzletet? Persze a remény csalja. Hiába töltötte el a drága időt, az eső záporát, a tél hidegét, hiába költsékezett a vásárban magára, otthon családjára, és hiába fizette a fuvardíjat: üres eredményrel tér haza, ha portékáit nagy veszteség árán elkótyavetyélni nem akarja. Így megy ez gyakran hetenként 2—3-szor is, míg tele lesz adóssággal, mely azután fölemészti házat, földecskét, amelyekhez talán apja jutott, vagy amelyeket a régi jobb időben szerzetett össze.

De nemcsak a kisiparosokra veszedelmes a vásároknak e nagy száma. Veszedelmes ez igen sok gazdára is, habár nem is akkora mértékben. Akárhány gazda képes a vásárban fél napon át alkudni, hogy lealkudja azt a 10—20 kr. különbséget, mely a csizma, dolmány áránál közte és az eladó iparos között van. Hjah! de az iparos nem engedhet, mert talán épen e csekély összeg volna az ő haszna munkáján. Végre is ott hagyja, mert úgy gondolkozik: holnap megint lesz vásár, majd megveszem holnap. Nem lévén számító természete figyelembe sem veszi elpazarolt idejét, költségét. E mellett hányszor megtörténik az, hogy otthagyt dolmányának, csizmának ára apránként lekotyog a garaton és se pénz se posztó.

A vásártartást tehát reformálni, számukat kevesbiteni kell. Nagyon elég lenne, ha a járások székhelyén s esetleg egyes nagyobb forgalmu vidékek góczpontjain tartanának évenként vásárokat, a többit, az apró helyeken tartandó vásárokkal együtt, megszüntetni kellene. A vásárok kevesbitését bőven kárpótolná azoknak sokkal nagyobb népessége üzleti forgalmuknak élénksége, mely a mostani tespedést és pangást feloszeréli.

Hogy a kívánt ozélhoz jussunk, általános országos mozgalmat kellene indítaniok maguknak az iparosoknak. Akármelyik ipartestület felvehetné a kérdést, memorandumba foglalná és az illetékes ipar- és kereskedelmi kamarájához terjesztené föl ama kérelem kapcsán, hogy a megkeresett kamara az ügy támogatására nyerve meg a többi hazai kamarát is és egyszerre, együttesen és hathatósan kérjék a kormányt, hogy végre a vásárügyet rendezni, s a kisiparos osztály pusztulásá-

nak eme hatalmas tényezőjét reformálni ne késlekedjék.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 3. —

Derült. — Száraz. — Éjjeli fagy.

A kiállítás megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 2.

Az ezredéves országos kiállítás megnyitásának programját a legilletékesebb tényezők jóváhagyása után Daniél Ernő kereskedelmi miniszter a következőkben állapította meg:

1. Ő császári és apostoli királyi felsége az 1896-iki ezredéves országos kiállítást 1896. május hó 2-án délelőtt 10 órakor nyitja meg ünnepélyesen.

2. Az Ő Felsége számára fentartott hely körül és pedig szép időben a korzón emelendő királyi sátor körül, kedvezőtlen idő esetében az ünnepélyek csarnokában, az előre történt beosztás szerint gyülekeznek: az uralkodó ház fenséges tagjai, a kormány, diplomáciai testület, az idegen hatalmak külön küldöttei és állandó képviselők, a törvényhozás, a császári és királyi közös hadsereg, a magyar királyi honvédség képviselői, a székes főváros, a kiállítási országos bizottság és igazgatóóság, a törvényhatóságok, a kulturális testületek és legfőbb közintézetek, a kiállítók képviselők és a meghívott nagyközönség.

3. Ő Felsége elfoglalja helyét a számára kijelölt emelvényen, a királyi sátor alatt.

4. A m. kir. kereskedelmi miniszter mint a kiállítási országos bizottság elnöke jelentést tesz Ő Felségének a kiállítás elkészültéről és felkéri a kiállítás megnyitására.

5. Ő felsége válaszol.

6. A megnyitás kijelentése után a Gelérthegy ormáról ágyulóvések jelzik ez ünnepi cselekményt.

7. A hazai dalárdák előadják az ez alkalomra írandó ünnepi himnust.

8. Ez után megkondulnak a kiállítási hangok és Ő Felsége kíséretével megkezdik körutját a kiállítás területén.

9. A körut alatt a kiállítási területen felállított katonai zenekarok ünnepi darabokat adnak elő.

10. A körmenet után Ő Felsége a számára fentartott helyiségekbe visszavonul és cserélet tart.

HIREK.

November 3. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Viktor. — Protestáns naptár: Viktor. — Görög-keleti naptár (október 22.): Aczerb. — A nap két 6 óra 48 perczkor, — nyugszik 4 óra 39 perczkor.

November 4. Hétfő. Róm. kath. naptár: Károly. — Protestáns naptár: Károly. — Görög-keleti naptár (október 28.): Jakab. — A nap két 6 óra 50 perczkor, nyugszik 4 óra 38 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Boros Beni kitüntetése.

A hivatalos lap, a „Budapesti Közlöny“ legutóbb megjelent száma közöl egy királyi kitüntetést, mely beünket, aradiakat, igen közelről érdekel s a mely méltó örömet fog kelteni megye- és városszerte.

A legfelsőbb kézirat hírül adja, hogy Ő Felsége a király Boros Beni kir. tanácsos, országgyűlési képviselőt, az aradi szabadelvű párt érdemekben gazdag, agilis elnökét s az aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatóját érdemei elismerésül a harmadik osztályú vaskoronarenddel tüntette ki.

Erdemesebb embert Boros Beninél aligha érhetett volna a királyi kegynek ilyen szép megnyilatkozása. Mert ha van valaki, aki egész életét, egész tudását, minden zseniális tehetségét csak a közügynek szenteli s teljes erejéből

kitelhetőleg, bokros hivatali elfoglaltsága dacára is szívvel-lélekkel azon fáradozik, hogy a társadalomnak, a közügynek tőle kitelhetőleg hasznára legyen: úgy joggal elmondhatjuk ezt Boros Beniről, aki köztünk él s akinek az egész megye boldogulására kiterjedő nagy munkásságának állandóan szemtanúi vagyunk.

Aradmegye közlekedésügye, gyáripára s jórészt mezőgazdasága is az ő fáradhatlan lelkesedésének, az ő kitartó buzditásának és szakszerű utmutatásának köszönheti mai felvirágzását. Boros Beni neve szorosán össze van nőve az utolsó évtizedek alatt megyénk haladásának történetével; tudjuk ezt valamennyien a elismeréssel adózunk érte lelkes munkájának.

Ő Felsője nemcsak a közügyek, hanem különösen a vasutépítés terén szerzett érdemeit is óhajta jutalmazni Boros Beninek ezzel a magas kitüntetéssel. A viczinális vasutak építése ügyében Boros Beni világhírű nevet szerzett a vasuti körökben európai tekintélyt; küzdött fel magát. Boros Beni vetette meg az arad-körösvölgyi vasut tervezete által a viczinális vasutak mai építési rendszerét, melyet ezélszerűsége miatt, ugyszólván, az egész világon elfogadtak s követnek minduntalan.

S a milyen munkás, buzgó tagja társadalomunknak, a milyen szaktekintély vasuti ügyekben, modorára nézve épp oly szerény, a ki hangyaszorgalommal dolgozik ugyan a közérdek javára, de idegenkedve húzódik vissza a legkisebb ünneptetéstől is.

A magas kitüntetés híre a hivatalos lap közlése után gyorsan szétszivárgott s városzerte a legnagyobb örömet kelti a társadalom minden osztályában. A szó szerinti szöveg így hangzik:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Boros Beni királyi tanácsos és az egyesült aradi és csanádi vasutak igazgatójának a közügyek és különösen a vasutépítés terén szerzett érdemei elismerésül a harmadik osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Gödöllőn, 1895. évi október hó 9-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Jósika Sámuel, s. k.

A kitüntetett vasuti igazgatót már tegnap este sokan felkeresték s melegen gratuláltak neki a királyi kegy ezen méltán kiérdemelt megnyilatkozásához.

— Az aradi szabadelvű párt végrehajtó bizottságának igen tisztelt tagjait a helyen is figyelmeztetjük a ma, vasárnap tartandó ülésre, melyen több fontos ügy kerül elintézés alá. Az ülés délután 5 órakor tartatik meg Nagy Lajos sörösarnokának külön terében.

— Halottak napja. Mikor a csütörtöki naptól — az utolsó percek agóniájában — fájdalmas bucsut vettek a sűrű felhőtakarón alig-alig átvilágító, lanyha fényt nap fáradt sugarai, s a hűvös esti szél sötétséget borít végtelen boltozatára, miközben a beláthatatlan távolban a pisla csillagok miriádjai egybefonni iparkodnak rezgő fénysávjaikat: kezdetét vette a minden halottak napja. Szomorúságos huszonnégy óra volt az, mikor a rég letűnt idők fájdalmi felujultak, az eliratottak édes arczaifelelevenültek s az elmúltat fájlató, elapadt könnyek lassan-lassan ismét előszivárogtak. Szomorúságos ünnep volt ez, melyet ott töltöttünk a temető néma lakói között, a begyepesedett hantok mellett, hol a rideg, durva göröngyök lelkünk egy-egy darabjának, szívünk egy-egy részének örömét, boldogságát takarják közönyös igalmatlansággal. — Mind-

szentek napján — mint idők emlékezete óta — az aradi temető újlag népes, tarka képet mutatott. Hiszen alig-alig van valaki, kinek ne volna egy-egy halotta künn a temetőben. Este azután kigyultak a sirokon a piczi mécésesek, melyeknek rezgő fénye meg-megtört a könnyek tükrében.

— A népkonyha megnyitása. Az eszme, mely annyi éven át a közóhaj tárgyát képezte im megvalósult: ez év december elsején megnyiták az aradi népkonyhát. Minden tekintet nélkül a felekezetre, a tél legzordonabb három hónapján át meleg hajlékot nyer Arad városának sok éhező és didergő szegénye. Van tehát mód és idő, hogy legszentebb kötelességet teljesítve fölölégünk egy-egy részét eljuttassuk a fázó, éhező emberiségnek. Ezért fordulunk benső kérelmünkkel a jótékonyok minden barátjához, támogasson bennünket nagy feladatunkban! Nem pénzben kérjük az adományt, hanem természetiekben, élelmi szerben, (zöld és száraz fűszerek, burgonya, káposzta, liszt félékben.) A kegyes adományokat alulírott veszi át és ismeri el. Hálás köszönetet mondunk előre is minden kegyes adományozónak azon sok száz és száz szegény nevében, kit átérzik ugyan majd az emberszeretet áldását, de ajkuk az áldó, hálálkodó szót el nem rebegheti. A népkonyha nevében Neuma-Fürst Mária.

— Főispánok javadalmazása. A hatvanhárom vármegyei főispán közül tizennyolcnak lesz a jövő esztendőben öt-ötezer forintos fizetése ama körülmény folytán, hogy az illető vármegyék lakosainak száma meghaladja a háromszázezret. Ez alapon első osztályú javadalmazásban fognak részesülni: Arad, Bács, Baranya, Bereg és Ugocsa, Bihar, Hont, Jász-Negykun-Szolnok, Krassó-Szörény, Nyitra, Pest, Pozsony, Somogy, Szatmár, Temes, Torontál, Vas, Zala és Zemplén vármegyék főispánjai. A többi főispánnak másodosztályú 4000 frtos fizetés jár, ezenfelül valamennyinek, amennyiben nem volna természetbeni lakásuk, hatszáz frt szálláspénz. Négy főispán továbbá ezer-ezer frtnyi pótlékot fog kapni: Trencsén és Vas megyék főispánjai, akik előbb államtitkárok voltak, az eddigi magasabb fizetésük kiegészítésül; Békés és Marmaros megyék főispánjai pedig azért, mert közszolgálati érdekből helyezték őket első osztályából másodosztályú javadalmazás főispáni állásba. Az öt városi főispán közül a budapesti főpolgármester ötezer frt fizetése mellé háromezer frt pótlékot, a szabadka-bajai, pancsova-verseczyi és szeged-hódmező-vásárhelyi főispánok ötezer, az újvidéki négyezer forint fizetést kapnak.

— Az aradi vásár. Pénteken vette kezdetét az aradi országos vásár. Az első két napon, pénteken és szombaton az állatvásárt tartották meg, míg a mai vasárnapi naptól megkezdődik az általános vásár. Az eddigi vásár az idő kellemessége dacára sem volt valami túlnépes. Az állatvásáron szarvasmarhákból 3000 drb lovakból 4000 ezer drb lett felhajtva. A lovak nagy keresletnek örvendtek s különösen Franciaország részére vásároltak össze darabonként 250-től 400 frtig. A belső vásáron rdióból 1000 mássa kelt el 14 frtjával és lekvár 800 mássa lett eladva 16 frtos árákkal.

— Az első polgári házasság Morodán. Levelezőnk írja: Bulizán Györgye pankotai lakos és Botta Léna morodai hajadon volt az első pár, a mely Morodán az anyakönyvvezető előtt házasságot kötött. Lele István anyakönyvvezető a törvény szerint előírt módozatok szerint összeadta a fiatal párt és ennek megtörténte után lelkes beszédet tartott, melyre az ott levő közönség megéljeneste úgy a fiatal párt mint az anyakönyvvezetőt.

— Honvédek lögyakorlata. Az aradi honvédgyalogság ma reggel Buttykay Adám alezredes vezetése alatt Lippára indul az ott megtartandó lögyakorlatokra. A zászlóalj több napig fog — az eddigiek szerint — Lippán időzni.

— Új gazdasági tudósítók. A földművelésügyi m. kir. minister Récsény Miklós uradalmi tisztartót, ötvenesi lakost, Arad vármegye a radijárására, Paikert Henrik seprői lakost és főbirtokost pedig Arad vármegye kis-jenői járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— Hauptreport. A csász. és kir. közös hadseregbeli tartalékos tisztek fő ellenőrzési szemléje holnap, hétfőn reggel 9 órakor megy végbe az aradi várban. A szemlést ez uttal Smurák Ignác őrnagy, az új hadkiegészítő kerületi parancsnok tartja, ki előtt mindazon tartalékos tisztek megjelenni kötelesek, kik a folyó évben fegyvergyakorlaton nem voltak. E helyen is figyelmeztetjük a tartalékos tiszteket, hogy a „személyi kimutatás”-ban (Personal Nachweis) a 8. és 9-ik rovatokat a közös hadügyminiszter rendelete szerint ez uttal először hivatalosan kötelesek igazoltatni a polgármester, illetve a hivatalfőnök által.

— Gyászünnepély. Boldogult hatvani Deutsch Bernát, az árvaház egyik alapítója emlékének tiszteletére ma vasárnap nov. 3-án d. u. 4 és fél órakor mint elhalálzásának évfordulója napján az árvaházban Lujzatóza 1. sz. kegyeletes gyászünnepély fog tartatni.

— Felfüggesztett tanító. Levelezőnk írja: Juhász József szemlaker. tanítót kit a közelmúltban a vallás és közoktatásügyi miniszter a magyar nyelvnek sikeres tanításáért kitüntetett, Széll Kálmán kerületi esperes felfüggesztette állásától. A felfüggesztésnek érdekes története van. Juhász József hitfeleivel folytonosan surlódás és viszálykodásban élt, sőt közülök egynehányat lelővéssel fenyegetett. A beadott panasz folytán a csendőrség Juhász József piestolyát elkobozta s így az ügy a járási szolgabíróshoz onnan pedig az esperes elé került. Ezen körülményhez hozzá járult még Juhásznak azon ténykedése is, hogy a midőn az esperes felfüggesztette, esperesét, ezen eljárásáért goromba levéllel üdvözölte. Tegnap ejtették meg a vizsgálatot ez ügyben kiküldött Ojásy Imre és Weidenfeld dr., vizsgáló bizottsági tagok, kikkel szemben Juhász József szintén a legotrombább módon viselkedett. — Az ügy a presbyteriumnak jövő évi márcziusi gyűlésén nyer elintéztést.

— Beszélő néma. Péntek este az aradvárosi rendőrök bekísértek egy gyanus külsejű csavargó féle embert, ki Tolnamegye alispáni hivatala által látamozott ivvel könyöradományokat gyűjtött. A gyanus emberrel eleinte semmire sem lehetett menni, mivel szimulálta a süket-némát. Végre is Nyáry Béla alkápitánynak sikerült a némát megszólaltatni, mikor is kisélt, hogy az állítólagos süket-néma Jakabovits Izrael marmarosmegyei csavargó, ki töredelmesen bevallotta, hogy a könyöradományokat gyűjtő ivét. Temesváron vette egy forint 50 krajczárért. Jakobovits Izraelt egyelőre letartóztatják, a gyűjtő ivre vonatkozólag pedig kérdést fognak intézni Tolnamegye alispánjához.

— Hurczolkodás. Kétszeri hurczolkodás fölér egy leégéssel, így mondja a péidaszó, de van is benne valami. November első napjával ismét kezdetét vette ez a kellemetes foglalkozás. Butor romlik, edény törik, de nem lehessen róla tenni, mert: hurczolkodni muszáj! Aki még se hurczolkodott, az nem tudja, nem is tudhatja, mit jelent ez a szó. Felfordul a háiban minden. A sima parkettet hordárok nagy csizmái koptatják, a tansz-

szony pörlekedik, a cseléd csupa igyekezetből betöri a tákrót s az ur a vihar elől a kávéházba menekül. Künn az utosákon szintén nagy lesz az élénkség. A társzekerek hozzájuk méltó komolysággal csöndesen döcögnek végig a kövezeten, a napszámosok nagy kosarakkal járnak; ezekben továbbitják a törékeny holmikat. Megnépesülnek ilyenkor a rendőrkapitányság hivatalos helyiségei is. Az emberek egymásnak adják a kilincset. Mindegyiknek van valami baja; a házi ur a lakót, lakó a házi urat jelenti föl. És jönnek olyanok, kik a lakóval hátraléklán maradt lakót azonnal elfogatni, spirituszba tétetni, vagy felkoncoltatni óhajtanak. Szóval izgalmas nap a hurcozkodás napja s rem egésszöges a gyöngéden érző lelkeknek.

— **A megkoszorúzott vértanúk.** A hazafiaság, a nagyok iránt még mindig nemesen és lelkesen érzés tanujelét adta Sár-váry Samu hajdunánási, szegény ember, ki szegénysége daczára, Kossuth Lajos halála óta minden évben leutazik Fiuméba, hogy onnan hozott koszorúkkal, nagyjaink sírját felékitse. Tegnapelőtt, mindszentek napján az aradi vértanúk szobránál jelent meg az egyszerű ember és tizenhárom koszorút helyezett el a vértanúk mindegyikének emlékeztérére. Az aradi temetőben nyugvó hős honvédek sírját is felkereste Sárváry Samu és oda is helyezett koszorút. Sok ilyen nemesen érző polgárra volna szüksége a hazának.

— **Az aradi szeszgyárak felügyelője.** Lukács László pénzügyminiszter Dögl Adolfot, a szegedi pénzügyigazgatóság titkárát, a magyarországi összes szeszgyárakra vonatkozó felügyelői teendőkkel megbízta. Dögl Adolf titkár megmarad továbbra is a szegedi pénzügyigazgatóság kötelékében, az egyes szeszgyárak megvizsgálását esetről-esetre, pénzügyminiszteri rendelet alapján fogja teljesíteni.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők aradi vizsgálóbizottságánál** a folyó évi november havi vizálatok 9 én fognak megtartatni. Jelentkezni lehet 8-án déli 12 óráig, az aradmegyei államépítészeti hivatalnál, József főherczeg-ut 7. sz. 1-ső emelet.

— **Apjára lőtt.** A hirtelen támadt indulat majd tulságba ragadta — mint levelezőnk írja — Gyorgyica Isztime, madrizesti lakost. A fiu feleségestől együtt élt apjával. Lassan-lassan az a gyanu fészkelte be magát lelkébe, hogy apja és felesége titkos szerelmi viszonyt folytatnak. Ez a gyanu oly anyyira fékozódott benne, hogy végre a szenvedélyességtől elvakulva, a pjára piztolyt fogott. Szerenósére lövése nem találta nemesebb részeken az öreget és így csupán súlyos sérülést szenvedett. A gyilkost a rendörség letartóztatta.

— **Verekedő vevő.** Kiss Károly aradi cipész-mester — ki különben egy kínálkozó alkalommal sem veti meg a pálinkát — a „golyá”-hoz címzett kis boltban iddogált. Mikor fizetésre került a dolog, valami obskurus, rozsz pénzszel akart fizetni. A kereskedő nem akarta elvállalni a pénzt, mivel rossznak mondotta. Ezt az üzletben jelen levő Szigei János is erősítette. Erre a már jól bepálinkázott Kiss Károly anyyira dühbe jött, hogy verekedni kezdett Szigei Jánossal. A verekedőt azonban hamar lefűlelték és átkísérték a város házára, hogy dühét kissé lehűtsék.

— **Eltolonozott báró.** A makói „Maros” írja a következőket: E napokban egy Vécsy Béla nevű báró kéragetett Kis Zomborban, de mert igazolványa nem volt a csendörség eltolonozoltatta. A báró különben is elzüllött ember, váltóhamisításért is el volt már ítélve egy ízben.

— **A haragos pár.** Levelezőnk írja: Stöcklein József és felesége pankotai lakosok nem tudni mily okból, de rettenes haragosok Ditchon Antal ugyancsak odaváló lakosnak. A napokban mindketten lesbeállottak, hogy megtámadhassák Ditchon Antalt. Az asszonynak sikerült is megsebezni őt késsel, de Stöcklein Józsefet, a puskával leskelődő veszélyesebb ellenségét szerenósösen elkerülte Ditchon. A gyűlölködő embereket letartóztatták.

— **Hová lett a tárcza?** Gróza Tódor ötvenesi korosmáros panaszt emelt a kapitányságnál pénzes tárczája miatt. Egész nap

folyamán a vásárban volt elfoglalva és azután hazautazott. Az aradi állomásnál még meg volt pénzes tárczája a jegyváltásnál, melyben 200 frt érték volt. Ötvenesen azonban hiába kereste tárczáját, nyoma sem volt meg. Most már az a kérdés: valjon ellopták-e, vagy elvesztette a tárcsát?

— **A mácsai falkavadász társaság találkozója** e hét folyamán a következő helyeken lesz: Hétfőn: Vásárhelyi csárda. Kedd: Hármashatár. Szerda; Ella-major. Csütörtök: Kurtiosi-erdő. Péntek: Vásárhelyi csárda. Szombat: 90-es számú őrház. Találkozó minden nap d. e. 11 órakor.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Schattles Miksa aradi illetőségű s ugyanottani lakos vezetéknevének „Salgó”-ra kért átváltoztatását a beügyminiszter megengedte.

— **Megszűnt állatjárvány.** A Makó város területén a hasítottkórmi állatok közt uralgott száj- és körömfájás megszűnt. Az alispán fel is mentette a várost a zárlat alól.

— **A „Sylveszter” jótékony asztaltársaság** f. hó 9-én este fél 8 órakor a Tökölyi-téren a „lippai sörcsarnok”-ban halesélyt rendez, melyre a t. tagtársak minél számosabb megjelenését kéri az elnökség.

— **Az aradmegyei közkórház betegforgalmának kimutatása** 1895. október hónapban. Nevezetesen: kórházi beteg maradt a mult hóról 75 fi, 59 nő, e hóban felvételét ápolásra 120 fi, 87 nő, összesen ápolatott 195 fi, 156 nő — 351. Ezek közül elboosájtatott gyógyulva 76 fi, 51 nő, javulva 17 fi, 5 nő, gyógyulatlan 1 fi, 2 nő, meghalt 8 fi, 12 nő. Összes fogyatkozás 102 fi, 76 nő. Maradt ápolás alatt 93 fi, 80 nő. Összesen 173. Ápolási napok száma 8357.

— **Figyelmeztetjük a n. é. közönséget,** hogy ma vett értesülésünk alapja olcsón és jól, mindennemű az őszi és téli évadra szükséges női divat kelméket, szines barcheteket berlini és posztó kelméket alsó ruházatokat stb. csak Issákovits Issónál Forray utozában lehet beszerezni.

— **Mai számunkban** is hoztuk hazánk legmegbízhatóbb gyümölcsfaiskola telep tulajdosa: Ungváry László hirdetését. Ungváry László 121 holdas czeglédi hirneves gyümölcsfaiskolája a külföldi legelső helyre sorozható néhány ugyanily irányu vállalattal szemben már most is milyen heven áll: erre nézve szolgáljon tájékoztatásul Molnár István „Budapesti m. k. pomologiai intézeti” igazgató, kir. tanácsos gyümölcsészeti biztos alább következő levele: „Vonatkozással folyó hó 18-án kelt kérdésére értesitem, miszerint ha faiskolája 120 hold kiterjedésű és ami fő 700—800 ezer darab ojtvány, 1.200.000 alvószemzés és 15 millió vadoncz csemete foglal abban helye: akkor Uraságod faiskolája minden esetre a nagyobb külföldi faiskolákkal (milyen pl. Leroy Andre-é, Barbier, Croux Spáth-é stb.) egy sorompóba állítható. Molnár István.” — Ungváry László 80 oldalra terjedő s kimerítő árjegyzékét bárkinek is megküldi.

— **Hogy mit is vegyünk karácsonyi ajándéknak?** Nem volna nehéz megválasztani, ha rendes időben reá gondolnánk. Többnyire az utolsó napokra halasztják a megrendeléseket, amikor már mindenütt sok a dolog és ebből következik az aggodalom, vajjon meg lesz-e a megrendelt ajándék? Idejekorán kell tehát a beszerzésre gondolni. Mint igen czélszerű karácsonyi ajándékok ajánlhatjuk a fénykép után készült életnagyságu képeket. Örökös emlék elhunytakra is. Ilyeneket fénykép után készít az 1879 óta Bécsben (II. Praterstrasse 61.) főnálló többször kitüntetett Siegfried Bodascher féle műintézet. Bővebb felvilágosítást a mai számban megjelent hirdetés ad.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Az aradi kerékpár club** hétfőn este fél 9 órakor a Vas kávéház külön helyiségében rendkívüli választmánya ülést tart, melyre a vál. tagokat ez uton is meghívom. **Tárgyszorozat:** Titkár lemondása és egy ideiglenes titkár kinevezése. A választmányi ülés után a club Nagy Lajos sörcsarnokában évadzáró estélyt tart, amelyre a tagok figyelmét ez uton is felhívom. **Tedeschi Viktor** elnök.

(*) **Az „aradi kereskedők köre”** ma este fél 8 órakor rendkívüli választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tag urak, tekintettel

a fontos tárgyszorozatra, minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. **Az elnökség.**

(*) **Értesítés.** Az „Aradi tornaegyesület” működő tagjait ezennel tisztelettel értesitem, hogy az egyesület kebelében fennálló vivó kör működését f. hó. 5-én azaz kedden megkezdi. A vivóórák hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton este 6 órától fél 8 óráig tartanak. Tagja lehet a vivóörnek az egyesület minden működő tagja, ki erre külön jelentkezik. A tornaegyesületbe pedig beléphet minden fedhetlen jellemű önálló egyén, ki életének 20-ik évét betöltötte s kit egy rendes tag ajánlása mellett a választmány fölvesz. Jelentkezni lehet a lyceumi tornacsarnokban minden este 6—8 óráig a rendes torna és vivó órákon. Aradon 1895. november hó 3-ikán. A választmány megbízásából, Nagy Sándor, titkár — művezető.

(*) **Az „Aradi Tornaegyesület” választmánya** f. é. október hó 31-én tartotta meg rendes havi gyűlését, melyen Avarffy Ferenc elnökléte alatt dr. Steinitzer Pál, Kómives József, Major Rezső, Szilárd Győző, Matusik Márton, Hehs Vilmos és Nagy Sándor választmányi tagok voltak jelen. Avarffy Ferenc elnök megnyitván a gyűlést jelenti, miszerint dr. Robitsek Agoston elnök egészségének helyreállítása végett Abbásiába utazott s így mint helyettese vezeti a gyűlést. A jegyzőkönyv hitelesítésére Szilárd Győző és Hehs Vilmos kérték fel. Felolvastattott a szeptember havi választmányi gyűlés jegyzőkönyve, melynek tartalma észrevétel nélkül vétetett tudomásul. Titkár-művezető előterjesztette a főlvetelre jelentkezettek névsorát, kik a következők: dr. Hecht Adolf, Ladányi Arnold, Babeszkú Mózes, Schwarcz Sándor, Fekete Arpad, Böhm Fer., Deutsch Zsigmond, Vogl Manó, Ritt Gyula, Peits Károly, kik működő tagokul valamennyien egy hangulag főlvetettek. Kómives József pénztárnok szeptember és október havi jelentését következőkben terjesztette elő: bevételek: (összegezve az egész évről) 3845 forint 76 krajczár, kiadások 945 frt 60 kr., maradvány 2899 frt 86 kr. és pedig takarékpénztári könyvecskében 2766 frt 2 kr., kézi pénztárban 133 frt 84 kr. Felolvasatott a magyarországi torna-egyletek szövetsége igazgatóságának átirata, melyben a Budapestten tartandó milleniumi torna- és sportünnepélyben való részvételre lelkes hangon buzdítja az aradi tornaegyesület tagjait. Ezen felhívás a választmány határozata szerint, a tornacsarnokban kifüggesztetik s a helybeli lapokban közzé tétetik. — Pénztárnok bejelenté dr. Hamvas Károly volt működő tag elhunytát, mit a választmány oly határozat mellett vett tudomásul, hogy dr. Hamvas Károly elhunytá felett érzett fájdalmát jegyzőkönyvileg megörökíti, s őt az egyesület kebeléből végleg törli. Titkár-művezető bejelentette, hogy a tornacsarnok renoválása befejeztetvén, a tornaórák október 21-én megkezdődtek. Ezen jelentéssel kapcsolatban kimondotta a választmány, hogy a vivó órák november hó 5-én szintén megkezdődnek, miről a tagok a hírlapok utján is értesítendők. Vangyel Géza és Kalmár Gyula működő tagok Aradról végleg elköltözvén, az egyesületből való kilépésüket bejelentették. Miután Vangyel Géza választmányi tag is volt és mint ilyen fáradhatlan buzgó és tevékeny tagja volt az egyesületnek, neki jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott meg, mindkettőjük tiszteletére és az új torna és vivóvad megnyitása alkalmából f. évi november hó 9-én Michel vendéglőjében társas vacsora tartatik. Titkár-művezető jelentette, hogy 18 egyesületi tag panaszt emelt nála, hogy a nagy szünet alatt elzárt ruhaszekrényekből több rendbeli tornaruha nevezetesen cipők, ingek nadrágok, törülközők elvesztek. A bemutatott jegyzék szerint a kár 69 frt 70 kr-ra rug. Miután tagok kártérítést kérnek, a választmány megbízta dr. Steinitzer Pál egyesületi ügyészt, hogy a rendörségnél tegyen jelentést az iránt, hogy kit terhel a felelősség és kártérítést kitől igényelhet az egyesület. Ezután a folyó ügyek letárgyalásával az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap (november 3.) Délután fél helyárral: Vasárnap délután, bohózat. Este: A tölteány, népszimfá.

Hétfő (november 4.) Két Champignol, bohózat

Kedd (november 5.) Traviata, opera, Disszeldadás
 Dániel Ernő miniszter ur tiszteletére.
 Szerda (november 6.) Szép Helena, operette.
 Csütörtök (november 7.) Tosca, dráma. Előszőr.
 Péntek (november 8.) A kis hőrsőg. Előszőr.
 Szombat (november 9.) A kis hőrsőg. Másod-
 szőr.
 Vasárnap (november 10.) Délután fél helyárrakkal:
 Mitörtént az éjjel, bohózat. Este: A falurosz-
 ssa, népszimű.

Az aranyember.

— november 2.

Mégis csak igaz, hogy a falusiak tudnak igazán lelkesedni a poézisért. Mert a tegnapi felt ház közönségének nagyrészt a vidékről berándultak képezték, akik aztán teljes megelégedéssel emelték tapsra tenyereiket, mikor egy-egy kép után a függöny lebukott.

De meg is érdemelte az előadás, hogy lelkesedjenek rajta.

Tompa Kálmán, a minta-aranyember sok melegséget öntött dikozióiba, játékába, s erősen rászolgált a néki juttatott tapsokra.

A női szerepek Bácsné, Novák Irén, Angyal Ilka, Tóvölgyi Margit és Tolnainé kezeiben voltak, s valóban nem tudjuk, melyiküknek adjuk az elismerés koszoruját, mivel mindegyikük művészi értékkel bíró alakítást mutatott be. Sok tapsot arattak.

Gál Gyula Krisztyán Tódorát minden előnyös oldalával együtt már jól ismeri a mi közönségünk. Most csupán annyit jegyezhetünk fel újolag, hogy sokszor hívták őt is lámpák elé.

A beteg Balassa helyett Gyöngyi Izó csinált pompás alakot Brazovicsból. Szendrői szép és elegáns Kadisa, Bács jeles Ali Csorbadei, Czákó pedig kifogástalan Fabula volt.

Az előadás gyorsan lement.

* Deborah. Több mint egy század, hogy Mosenthal népdramája megszületett. Hatása most már természetesen csupán azon különös felfogásban rejlik, mely szerint a szereplő község lakói valami megmagyarázhatatlan gyűlölettel viseltetnek a zsidók iránt, melyből fejlődik azután magának a drámának a magva is. A szerelmes, a szenvedélyes érzelmében szinte örvengő zsidónőt, Deborahot Tóvölgyi Margit játszotta, alakította, a tőle már oly sok ízben tapasztalt tudással és hévvel. Megjelenése, öltözké, gesztusa minden tekintetben jellemezték a zsidónőt, míg hatalmas szenvedélyű játéka hiven tárta a néző elé azt az óriási lelki háborgást, melyet egyrészt a boldog, másrészt a megvetett szerelem ébresztett benne. Nagyobb jelenéseit nyílt színen is megtapsolták, felvonások végén pedig többször kellett megjelennie a lámpák előtt. Tóvölgyi Margit magas színvonalon álló játéka mellett, a többi szereplők alig tudtak valami jobb alakítást produkálni. Különben nem is igen volt a többieknek valamire való szerepök, hogy vele nevezetesebb dolgot művelhettek volna. A színház eléggé megtelt, melynek közönsége jól mulatott.

* Molnár és gyermeke. Pénteken délután, régi szokás szerint, a „Molnár és gyermeke” népies, mondjuk rémes drámát adták. Daczára annak, hogy a közönség ilyenkor halottaihoz szokott menni, a színház még is megtelt. Talán Balassa és Tompa kedvéért tették ezt, mert a kik őket már látták ebben a darabban, nem tudják felejtani, milyen sikerrel játszanak ebben a rémdrámában. Balassa ez uttal is megmutatta, hogy oszlopos tagja a társulatnak. Minden szavával, mozdulatával és arczjátékával hiven állította élénk a vén zsugori molnárt. Ilyen volt Tompa is, a kinek a temetőben lejátszódó jelenete a legjobban sikerült. Bács, Angyal Ilka, Bácsné és Csátár, talán ha akarának se tudnának rontani.

* Színházi hírek. Kedden a színházban disszeldadás lesz Dániel kereskedelemügyi miniszter tiszteletére, amely alkalommal Verdi gyönyörű operája a „Traviata” kerül színre, a czimszerepben Sugár Arankával. A többi szerep a tavalyi ismert jó kiosztásban maradt.

Tosca Sardou nagyhatású drámája kerül színre csütörtökön, a czimszerepét Tóvölgyi Margit, Scarpia pedig Gál Gyula fogja játszani.

Sütő József

üveg-, porcellán-, képkeret- és lámparaktár.

ARAD

Forray-utca 2c. sz. alatt.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, miszerint az őszi évad közeledtével üzletemet egészen újonnan felszereltem s e szakmába vágó cikket nálam a legolcsóbban lehet beszerezni, mivel itt a mellék utcában kevesebb a kiadásunk és azonfelül üzletemet egészen sajátkezűleg vezetem, azért is kérem a t. közönséget üzletem megtekintésére. Tévedés elkerülése végett egy piros kerti golyó van az üzlet ajtaja fölé függesztve

ÁRJEGYZÉK:

6 személyre diszes ebéd készlet 8 frttól 30 frtig.
 6 személyre diszes tea készlet 4 frttól 12 frtig.
 6 személyre diszes kávé készlet 4 frttól 10 frtig.
 6 személyre diszes mokka készlet 5 frttól 10 frtig.

Finom porcellán mosdók fél áron.

A legdiszesebb majolika mosdók nagy választék.
 Zománczott vaspléh edény.

Kés, villa, kanál olcsó áron.

Vendéglősök nálam a legolcsóbban vásárolhatnak.
 Sokféle czikk van, mely olcsóbb nálam, mint az árveréseken.

Uj házassulandók részére ajándék tárgyak nagy választékban.

Vendéglősök részére koronával ellátott hiteles üvegek kaphatók.

Tisztelettel:

Sütő József.

Ugyanotl egy tanuló 1 forint heti fizetéssel felvétetik, egyebet nem kap.

TÁVIRATOK.

A földmivvelési tárcza.

Budapest, november 2. (Saj. tud. táv.)
 A földmivvelési tárcza betöltése fáj most az ellenzék összes organumainak. Szeretnék már tudni, hogy kié a jövő s már előre támadják mindazokat, akiknek erre a jövőre kilátásuk van. Az ellenzék jelöltje a támadásra s így mellesleg a miniszterségre is, első sorban Tisza István. Még pedig meglehetősen logikával. Mert valahányszor bársonyszék jött üresedésbe, a jelölt mindig Tisza István volt persze azért, hogy üthessék.

A dolog úgy áll, hogy bizony ebben a pillanatban erre a tárczára nincs jelölt és nem is keresnek jelöltet: Bánffy Dezső b, miniszterelnök mint azt már jeleztük még Festetics lemondása előtt, maga fogja átvenni a földmivvelési miniszteriumot s vezetni mindaddig, amíg csak a tárcza vezetését másra átruházni jónak nem látja. Hogy nem nagyon siet ezzel az átruházással bizonyítja az, hogy a földmivvelési miniszterium osztályfőnökei két nap óta egyik a másik után jelentkeznek a miniszterelnöki palotában és referálja osztályának ügyeit fáradhatatlanul.

Természetesen azonban az sincs kizárva, hogy azért a közeljövő meg is hozhatja a földmivvelési minisztert. Sőt még a szabadelpártban is vannak sokan, akik ezt bizonyosra veszik. Ezeknek a kombinációi sem érnek azonban sokat, mert kombinációik elől a miniszterek semmit mondó feleletekkel siklanak tova.

Mindamellet szükségesnek tartjuk konstatálni, hogy magában a szabadelpártban sokan kolportálják Darányi Ignác nevét is. Ebben az esetben, ha t. i. ez a kombináció beválik, Darányi Béla, aki gazdasági felügyelő a földmivvelési miniszteriumban, természetesen megválik állásától.

Budapest, november 2. (Saj. tud. táv.)
 Darányi jelöltsége a földmivvelési tárczára mind komolyabb. Bánffy hoszasabban tárgyalta ma is Darányival s beavatottak szerint úgy vehető a dolog mint befejezett tény. A földmivvelési miniszter kinevezésével főleg azért sietnek, mert a jelenlegi földmivvelési viszonyok között a budget tárgyalásába bemenni miniszter nélkül, nem tartják oportúnusnak. A párt Darányit egyhangú meglegedéssel fogadja.

Bécs, november 2. (Saj. tud. táv.)
 Jó sikát ma fogadta a király és átvette Festetics lemondását. Az elbocsátó kézirat, valamint Bánffy ideiglenes megbízatása a tárcza vezetésével közelebből közöltetik.

Elhunyt ref. püspök.

Komárom, novemb. 2. (Saj. tud. táv.)
 Papp Gábor komáromi ref. püspök ma délelőtt 11 órakor meghalt. Influenzából támadt tüdőgyulladás, és agyhártyalob vitték sirba a népszerű főpapot, aki kiérdemelte az ország közbecsülését. Halálát az idézte elő, hogy orvosi tilalom daczára betegen megjelent az utolsó előtti egyházpolitikai szavazásán a főrendiháznak. Halála általános részvétet keltett.

Elhalasztott ünnepség.

Kolozsvár, nov. 2. (Saj. tud. táv.)
 A theologiai fakultás felavatását Papp Gábor püspök halála miatt november végére halasztották.

Neukom felmentve.

Nyiregyháza, november 2. (Saj. tud. táv.)
 A törvényszék a vétkes emberöléssel vádolt Neukom ellen (hipnotizálás közben meghalt Salamon Ella halála miatt) megindított eljárást megszüntette. Az államügyész fölebbezett.

A zágrábi botrányhoz.

Zágráb, november 2. (Saj. tud. táv.)
 A rektoratus utján ujabbán 16 diákot idézett meg a vizsgáló bíró a zászlósértés ügyében.

Lueger polgármestersége.

Bécs, november 2. (Saj. tud. táv.)
 Az antiszemita biztosra veszik Lueger megerősítését. Hír szerint Baden ma előterjesztette a király Lueger polgármesterré választását, a döntést a legközelebbre várják.

Az örménykördés.

Konstantinápoly, nov. 2. (Saj. tud. táv.)
 A török lapok hivatalos kommunikét közölnek, amelyben helytelenítik a szultán által már trónralépése óta tervezet és most végrehajtandó reformokra vonatkozó megfontolatlan kritikákat. A közlemény hangsúlyozza, hogy a kormány csakis azt akarja elérni, hogy megakadályozza azt, hogy egyik néptörzs a másik érdekeinek ártson.

Az angol hadsereg volt főparancsnoka.

London, november 2. (Saj. tud. táv.)
 Mint a „London Gazette” jelenti, Cambridge herceget, a hadsereg volt főparancsnokát a királyné első hadsegédévé és a hadsereg tiszteletbeli tábornagyává nevezte ki.

Kirabolt gőzök.

Havanna, november 2. (Saj. tud. táv.)
A felkelők a Szledad gőzöst megtámadták s az összes utasokat kirabolták. A felkelők a cukorültetvényeket meg mindig egymásután felgyújtogatják.

A pápa és az orosz udvar.

Varsó, november 2. (Saj. tud. táv.)
Az orosz udvar és a pápa viszonya feszült az orosz katolikusok és papjaik üldözése miatt. A pápa érdeklődésben felszólalt, de hiába. Ha az orosz kormány nem felel, a pápa megszakítja a diplomáciai összeköttetést és Enciklikát bocsát ki.

Özv. Fischer Antónia

saját szabásu

fűző és ruhakészítési terme.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy az **Andrássy-ter 20. szám alatt (Arena-épület)** fennálló

fűző és női ruhakészítési termemet

a mai igényekhez megfelelően az őszi időnyre nagyobb munkaerővel kibővítettem.

Fűzők készítését a legújabb szabás után, mérték szerint, saját műhelyemben készíttetek el, ugyazinte tisztítást és javítást pontosan és a legjutányosabb áron eszközölök.

A midőn kérem még szives rendelésekkel megtisztelni, ígérem, hogy igyekezetem mindig oda fog irányulni becses bizalmukat továbbá is kiérdemelni, eddigi pártfogásukat megköszönve, maradtam

illő tisztelettel:

Özv. Fischer Antónia.

1068

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog országjelentése. —

Budapest, november 2.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 20000 mm. 2¹/₂—5 krral magasabb áron.

	mmassa	kg	frt
Tiszavidéki	400	81.	7.05
"	100	80.	6.90
"	200	80.	7.—
"	100	79.	6.85
"	100	78.	6.80
Bánáti	8800	75.	6.75
Bihari	300	79.	6.97 ¹ / ₂
Felső-tissai	2400	80.	6.80
"	100	78.	6.75
Ross	400		6.25
"	800		6.25
Zab	100		6.15
"	200		6.10
"	100		5.90

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából ma lanyhább árfolyamokat jelentettek s nálunk változatlanul indult az üzlet buzában és tengeriben és tekintettel a gyenge üzletmenetre úgy is sárultak.

Zárul 12 órakor:

Ossi buza	6.54—6.55
Buza május—júniusra	6.95—6.96
Tavasszi rosz	6.34—6.36
Ossi rosz	6.15—6.25
Tengeri május—júniusra	4.57—4.58
Tengeri július—augusztusra	5.93—5.94
Tavasszi zab	5.96—5.98
Ossi zab	5.80—5.90
Repeze	11.10—

K ü l f ö l d: New-York: buzára ¹/₈—⁷/₈ tengerire ¹/₈—¹/₂ alacsonyabb. Chicago: buzára ⁷/₈—1, tengerire ¹/₈—¹/₂ alacsonyabb. Páris, London és Liverpool csendes.

E r t é k t ő z s d e: A tegnapi igen szilárd magánforgalom után ma szintén szilárdan indult az üzlet nemzetközi papirokban s tekintettel az élénk üzletmenetre úgy is sárultak.

Zárul 12 órakor:

Oszták hitelrészvény	402.12
Magyar hitelrészvény	382.50

Oszták Államvasut	387.25
Rima-Murányi	270.50
Lombard	112.—

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1895. október 16-tól 31-ig 18,118 személy, bevétel 1849 frt 10 kr. Szállított 1894. október 16-tól 31-ig 17898 személy, bevétel 1798 frt 05 kr. 1895. január 1-től szállított október 31-ig 378247 személy, bevétel 37511 frt 70 kr. Szállított 1894. január 1-től október 31-ig 378,467 személy, bevétel 37,234 frt 75 kr. Szállított 1895. okt. 16-tól 31-ig 2920080 kilogramm teher, bevétel 1860 frt 66 kr. Szállított 1894. okt. 16-tól október 31-ig 2664380 kilogramm teher, bevétel 1284 frt 98 kr. Szállított 1895. jan. 1-től okt. 31-ig 52678580 kilogramm teher, bevétel 24050 frt 17 kr. Szállított 1894. jan. 1-től okt. 31-ig 64144800 kilogramm teher, bevétel 28,368 frt 48 kr.

S z e s z ü z l e t.

— November 2. —

Ezen ozikknek az ára a múlt héten valamivel hnyalott.

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kicsinyben 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleérve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 2. d. u. 8 óra.

Buza bánági új	6.55—7.—
Buza tiszavidéki	6.80—7.05
Buza pestvidéki	6.55—7.—
Buza fejmegyesi	6.55—7.—
Buza báoskai	6.85—7.10
Rozs új, elsőrendű	6.20—6.25
Rozs új, másodrendű	6.10—6.15
Arpa takarmány	5.10—5.30
Arpa égetni való	5.60—6.40
Arpa sörfőzdei	7.—8.25
Zab	5.75—6.25
Tengeri bánági	6.01—6.05
Tengeri másnemű	5.90—5.95
Káposzta-repeze bánági	8.—8.25
Kólea	5.30—5.65
Buza március—április	—
Buza szeptember—október	3.65—6.75
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	6.34—6.36
Tengeri május—június	4.56—4.58
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab március—április	5.97—5.99
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repeze augusztus—szeptember 1894.	11.10—11.15

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. november 2.

Magyar aranyáradék 4 ¹ / ₂	120.75
Magyar koronaráradék 4 ¹ / ₂	99.25
Magyar arany 4 ¹ / ₂ ‰	128.75
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ ‰	101.25
Magyar keleti vasút 1876.	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.75

Aradvárosi

színház.

Évadbérlet
37. szám.

Havibérlet
37. szám.

Vasárnap, 1895. november 3-án

D. u. 8¹/₂ órakor, félárakkal:

Vasárnap délután.

Énekes bohózat 8 felvonásban. Irta: Rónaszéki Gusztáv.

Kezdeté 3¹/₂ órakor.

Este bérletfolyamban:

A tót leány.

Eredeti népszimfi dalokkal 8 felvonásban. Irta: Almásy Tihamér. Zenéjét szerzette: Serly Lajos.

Kezdeté 7 órakor.

KIS LOTTO.

Bécsi:

41, 67, 70, 18, 87.

Temesvári:

62, 33, 69, 75, 68.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Divat-áruház!

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

— ALAPITTA TOTT 1793-ban. —

Nagy szállitmány

téli

divatos felöltőkben,

és kitünő

jaquette-ekben,

valódi astrachan, persianer,

caracul és sealsking

gallérokban,

meglepő szép kivitelben

legolcsóbb áron kaphatók

mély tisztelettel:

Probst Károly és Társai

1084

Aradon.

Morgenstern Gyula

Arad, Kölcsey-utca 9. sz. a.

fogászati-műtermében

ugy egyes műfogakat, mint egész fogsorokat

jutányos áron

jótállás mellett készít.

Javitások (Reparatur) egy óra
alatt készíttetik. 1085

Közkívánatra új rendszeres

Szabászati-Tanfolyam,

délután 2 órától 4 óráig és este 7 órától 9 óráig a teremben.

Mélyen tisztelt hölgyközönség!

Nagyon örvendek, hogy Arad városában ép oly nagyszerűen ismerék el szabásomat; mint bárhol, a hol csak eddig megtordultam.

Azon reményben hosszabítottam meg tanfolyamomat e hó végéig — hogy állításom valóságában minden kétely kilegyen sárva, mert tényleg bárki 2 óra alatt tölem elsajátíthatja a női ruha szabást, az összes divatok követelményei szerint.

Tehát remélem, hogy a még tanulni óhajtó hölgyek, minden esetre ezen jó alkalmat saját érdekükben felfogják használni, már annál is inkább, mert minden hölgynek megvan engedve többször is gyakorolni a tanteremben anélkül, hogy a tanítási díj nagyobb lenne.

Házhoz rendelve a déliótti órákban tanítok, személyenkint 8 frt.

A tanteremben délután 2 órától 4-ig személyenkint 5 frt és este 7 órától 9-ig, személyenkint 3 frtért. A tanterem az Aradi Ipar-testület l. Emeletén és fűtve van este fényes világítás.

Pártfogásukat továbbra is kérve.

Mély tisztelettel:

Koch Ignác,

műszabász,

az „Európa” szabás feltalálója.

Ház eladás.

Deák Ferencz-utcza 16. sz.

és

Lázár Vilmos-utcza (Fürdő-utcza) 4. számú

eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Hájek Antal üveg- és porcellán-kereskedésében Forray-utcza 1. szám. 1070

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy 1076

1895. évi november hó 7-én

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében tüzlethelyiségemben Kossuth-utcza 12. sz. azon

1895. évi auguszt. hóban esedékes

zálogtárgyak, melyek lejáratkor kint nem váltattak, sem elzálogolási határidejűk meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adni. Weisz Dávid.

338/337—1895. k. i. b.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén rendszeresített I. és II. állami anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit következőleg állapítjuk meg:

Hétköznapokon: d. e. 9-től 12 óráig.

d. u. 3-tól 5 "

Vasár- és ünnepnapokon

d. e. 9-től 12 "

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága

19126/1895 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmügyi m. kir. ministerium leirata alapján közhírré teszük, hogy Abazzia (voloscai járás) gyógyfürdő területén a házaló kereskedést a fennálló házalási szabályzat 17 §-ában s az ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett, az évenkénti fürdőidény alatt tagyis minden év október havá 16-ától, május hó 15-éig eltítatott.

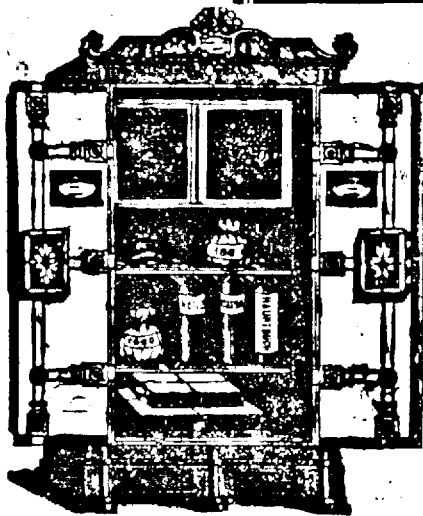
Arad, 1895. szeptember 4-én.

A városi tanács.

SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

Aradi kereskedő 1856. óta.

A os. kir. csebr. és a m. kir. ministeriumok s államvasutak szállítói

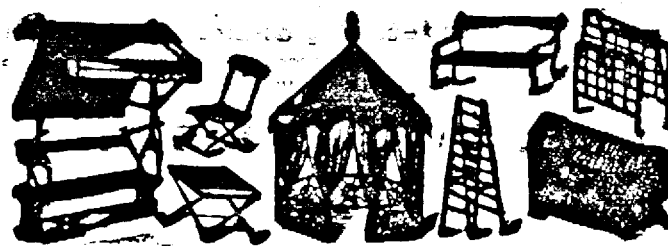
tíz és hetősötven éves biztos

kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Közösek számára kivételosen 25% engedmény.

Asonkról ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai
H O W E,

Karikahajó

WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek

családok, szabók és cipészek részére.

Mindenemlé varrógépek javítása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges kiegészítők. 681

SINGER L. S.

Erdélyi, Steieri és angol pokróczok

és pedig:

- Pokróczok:** Igás lovaknak.
- Pokróczok:** Bérkocsis lovaknak.
- Pokróczok:** Nyerges lovaknak.
- Pokróczok:** Katonáknak (egész fehér alítás) szerint.
- Pokróczok:** Kórházak részére.
- Pokróczok:** Szőnyegeknek.
- Pokróczok:** Fürdők részére.
- Pokróczok:** Vasaláshoz.
- Pokróczok:** Nagy választékban legolcsóbb árak mellett kaphatók:

Reich B. Károly-nál
Szabadság-tér 1-ső szám.

Megrendeléseket: monogram készítéseket, egész finom lópokróczokra és ló-maszkákra, melyeket leggyorsabban és legjutányosabban elkészítetek: elvállalok.

! Vidéki megrendelések azonnal és legpontosabban teljesítettek! 1086

Hirdetmény.

Azon körülménynél fogva, hogy ez idő szerint különféle munkával túl vagyunk halmozva felkérjük az igen tisztelt légszeszfogasztó közönséget, hogy az

Auer-féle gáz-izzólámpákhoz való izzótetek

kicserélését, valamint minden másnemű hiányok megszüntetését vagy pótlását célzó óhaját, irodánkban

naponta délután 3 óráig

bejelenteni sziveskedjék, mert később ide érkező megbízásoknak már ugyanazonnap megfelelünk nem lehet.

Arad, 1895. november 1-én.

Aradi légszeszvilágítási vállalat.

1088

Kitüntette!

Fenáll 1879. óta.

A legszebb, legillőbb és legelmésebb

!!KARÁCSONYI AJÁNDÉK!!

egy életnagyságu családi arckép, mely hozzánk küldött bármily fénykép után elkészítetik. Meglepetésnek, ajándéknak és örök emléknak annál is inkább alkalmas, miután egy ily arckép nem csak pillanatra, hanem örök időkre értékkel bír, illő szobadisz és a legalkalmasabb nász-, névnap, születésnap, vagy bármily más alkalmi és ünnepi ajándék. A legszebb és örök emlék kedves halottainkról.

A fényképet mindenki sértetlenül visszakapja.

Hű hasonlatosságért kezeskedünk.

Egy életnagyságu krétarajz csak 3 frt. (Vászonra olajfestmény arcképek finom festéssel legmérsékeltbb árban.) — Szállítási határidő 10—14 napig. Megrendelések karácsonyra azonban minél előbb eszközözendők. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

BODASCHER SIEGFRIED kitüntetett arcképfestészeti műterme

Bécs, II., Praterstrasse 61. szám.

Száz és száz elismerőlevél betekintésre bárkinek rendelkezésére áll. Ezen több száz levélből legyen itt csak egynehány felemlítve és pedig:

<p>Az önnél rendelt olajfestmény arcképpel nagyon meg vagyok elégedve és műtermét másnak is fogom ajánlani. Kaposvár, 1899. febr. 6. Tallian Béla Somogy-m. főispánja. (Most B.-Gyalán.)</p>	<p>A szállított arcképpel nagyon meg vagyok elégedve. Zala-Egerszeg, 1895. évi június 27-én. Gózy László megyei főjegyző.</p>	<p>A nekem szállított arcképpel teljes elismerésem nyilvánítom. Podolin. Dr. Csáky Károly kórosvos.</p>	<p>Őszinte köszönetem a nekem szállított nagyszerű kivitelt arcképpért. Nagy-Kanizsa, 1893. évi június hó 17. Bátor Lajos a „Zalai Közlöny” szerkesztője.</p>	<p>Az arcképpel meg vagyok elégedve s tovább fogom ajánlani. Zágráb, 1894. évi február hó 3-án. Bartusok Iván Jellacic-tér 1.</p>	<p>A hozzám szállított szülőim arcképeivel nagyon meg vagyok elégedve. Temesvár, 1894. évi február hó 3-án. Braun Herman cs. és kir. kaionai élelmezési tiszt.</p>
<p>Az arcképpel meg vagyok elégedve, legjobban ajánlhatom. Bárany Gyula tanár, Csurgó, Somogy megye.</p>	<p>Az önnél megrendelt arckép megelégedésemre elkészítettett. Zágráb, 1890. évi július hó 31-én. Brodjevin Lajos bornagykereskedő Ilica 28.</p>	<p>A nekem szállított arcképek kitűnően vannak elkészítve. Petényi Ottó Magy. áll. vasutak vezérigazgatóság iroda-főnöke Budapesten.</p>	<p>Arcképeink jó kivitelt értek elismerésem és köszönetem. Nyitra, 1892. évi december hó 2-án. Csissinszky Ágost. állami ügyész.</p>	<p>Az arcképet megkaptam. Általános tetszésben részesült. Székely József mérnök, Szamos-Ujvár.</p>	<p>Szüleim arcképe, egy a hasonlatosság tekintetében, valamint a kivitelen nagyszerűek. Tovább is fogom ajánlani. Horvátkereszt, 1894. évi december hó 22-én. Breyer Markó.</p>
<p>A fénykép után készített életnagyságu olajfestmény arcképek kitűnők. Horvátkereszt, 1895. I/5. Zloch Károly, káplán.</p>	<p>Az arcképeket megkaptam és teljes megelégedésemmel nyilvánítom. Legközelebb küldök újra egy fényképet, mely után ép oly képet kérek készíteni. Versecz, 1893. febr. 6. Bauer P. János vaskereskedő.</p>	<p>Az életnagyságu arckép, melyet egy kis fénykép után készített, jó és szép kivitelenél fogva nagy örömet szerzett. N.-Szeben, 1891. sz. pt. 10. Schwabe Hermann ékszerész.</p>	<p>Fénykép után készített életnagyságu arckép kitűnően van elkészítve. Nem fogom elmulasztani Önt tovább ajánlani. Beszterce, 1892. évi augusztus 15-én. Dr. Ziegler G. városi orvos.</p>	<p>Boldogult férjem, valamint saját életnagyságu arcképem, melyet ön egy kis fénykép után készített, nagyon szépen sikerült. Pozsony, 1895. ápr. 18. Heismann Teréz főherceg Frigyesnél 20.</p>	<p>A nekem szállított arcképpel nagyon meg vagyok elégedve és szívesen tovább fogom ajánlani. Hellwig Gyula Kolozsvár.</p>

Nálam sem ügynök, sem utazó nincs! Mindenki, ki jó és szolid kiszolgálást kíván, forduljon közvetlenül a már 1879. óta Bécsben fennálló kitüntetésben részesült műtermemhez. A fenti elismerő levelek elége bizonyítják cégem megbízhatóságát. Minden megbízás a megbízó teljes megelégedésére a legnagyobb figyelemmel és pontossággal eszközöltetik, ami saját érdekemben is van, mert ezáltal a legszeleesebb körben tovább leszek ajánlva.

1071

73206.
I. szám.**Árlejtési hirdetmény.**

A Duna-Tisza-Körösközi alföldi transversalis műút baja-erdőhegyi szakaszának kiépítésére szükséges kő- és kavics-anyagnak az egyes rakodó helyekről részben keskenyvágányu munkapályán részben kocsikon az utra leendő elszállítását, valamint az alapkővezet lerakását és az ezen utóbbi munkával kapcsolatos földmunka teljesítését nyilvános versenytárgyalás útján kívánom biztosítani.

A végrehajtandó munkák mennyisége a következő:

I. Baja-Majta között 129.138 m³ anyagszállítás és 412.425 m² alap-kővezet.

II. Majta-Szt.-András között 129.841 m³ anyagszállítás és 399.849 m² alap-kővezet.

III. Szt.-András-Erdőhegy között 119.915 m³ anyagszállítás és 378.601 m² alap-kővezet.

Összesen 378.894 m³ anyagszállítás és 1,190.875 m² alap-kővezet.

Ezen munkák biztosítása céljából f. é. december hó 2-án déli 12 órakor a kereskedelemügyi miniszterium I. B. szakosztályának helyiségében (Albrecht-ut 1. sz.) és egyidejűleg a szegedi, szolnoki, gyulai és aradi államépítészeti hivataloknál zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, még pedig oly módon, hogy az egyes munkanemekre és utszakaszokra felajánlott egységárak vállalkozók által a munka mennyiségeket kitüntető költségvetés megfelelő rovataiban kiteendők lesznek.

Ajánlatok úgy az összes munkákra, valamint külön-külön a fentebb felsorolt egyes utszakaszokra is elfogadhatnak.

Az ajánlati költség-összeg után számítandó 5%-nyi bánatpénz már előzetesen valamelyik állampénztárnál leteendő és az annak megtörténtét igazoló pénztári nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatok a kitűzött időpontig vagy a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójánál, vagy pedig a fentnevezett államépítészeti hivatalok egyikénél nyújtandók be.

Az ezen munkákra vonatkozó műszaki művelet, szerződési minta, pályázati és általános feltételek, részletes határozatok, tüzemfeltételek és anyagszállítási tervezet a kereskedelemügyi miniszterium I. B/3 ügyosztályában (Albrecht-ut 1. sz.) rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők és ugyanott átvehetők a munkamennyiségeket részletesen kitüntető vállalkozók által kitöltendő költségvetési példányok, valamint a pályázati és egyéb feltételek is.

Budapesten, 1895. évi október hó 19.

Kereskedelemügyi m. kir.
Miniszter.

1090

Nyomtatványokat

díszes és legizlésebb kiállításban
igen olcsón készít az

„Aradi nyomda részvénytársaság“
(Csanádi vasut palotában.)

Aradi első takarékpénztár. Zálogosztály.

21130/95.

Árverési hirdetmény.

F. évi november 19-én d. e. 9 órakor fentebbi helyiségben 1895. évi augusztus hó végéig lejárt ékszer, arany és ezüst tárgyak az alapszabályok 64. §-a értelmében a legtöbbet ígérők azonnali lefizetés mellett elárvereztetnek, mely árveréshez a venni szándékozók tisztelettel meghívotnak.

Kelt Aradon, 1895. november 2.

1091

Az igazgatóság.**Szabad kézből végelárusítás.**

Fleischer Jozefa csődtömegéhez tartozó női- és gyermek-kalapok, pipere és divatáru-czikkek f. évi november hó 1-től kezdve naponta délelőtt 9 órától 12-ig, délután 2—5-ig a csődbíróság felhatalmazása alapján az üzletelyiségben (Andrássy-tér 22. szám alatt) becsértéken alul is el fognak adatni.

Dr. Tenner Pál,
ügyvéd, tömeggondnok.

A világ legjobb fénymáza!
FERNOLENDT-féle
fénymáz.

241.

Cs. kir. szab.

gyára

alakult 1832-ben.

Bécs.

Ki labbelieit sötét
feketén, fényesen és
tartósan akarja meg-
örizni, az csak

**Fernolendt-
fénymázat**

vegyen.

Mindenütt kapható.

Főraktár: Wechsler József úrnál.

A sok értéknélküli hamisítások miatt tessék
nevetet

St. Fernolendt
megjegyezni.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. belügyminister ur 81946/95 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tessük, hogy lőfegyverek és lőszer, valamint ezek alkatrészeinek Abyssiniába való kivitele tilos.

Ezen tilalom megszegése az 1879 évi XL. t. cz. 1. §-a értelmében kihágást képez s az azt követő a lőfegyverek és lőszer elkobzásán belül az 1879. évi XL. t. cz. 34. §-a alapján egy hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető börtönbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1895. szept. 28.

A városi tanács.

**Vékonyhaju
papir dió**

és

tirolai nagyfajtájú szelid

gesztenye

facsemeték

több ezer darab 3 évesek, nagyon szép gyökérrzettel kaphatók száz darabonként harmincz forintért a gurahoncz uradalmi kertészetből. Megrendeléseket elfogad

Gurahonczon az

1092

uradalmi intézőség.